

**Loistartunnan mahdollisuus teknisentyön
opetuksessa käytettävien suojarusteiden
välityksellä**

Käsityökasvatus
Kandidaatintutkielma

Laatijat:
Sonja Rintaluoma
Sanna Virtanen

Ohjaaja:
Virpi Yliveronen
KT, Käsityökasvatuksen yliopistonlehtori

9.4.2025

Turku

Kandidaatintutkielma

Oppiaine: Käsityökasvatus

Tekijä(t): Sonja Rintaluoma, Sanna Virtanen

Otsikko: Loistartunnan mahdollisuus teknisentyön opetuksessa käytettävien suojavarusteiden välityksellä

Ohjaaja(t): yliopistonlehtori Virpi Yliverronen

Sivumäärä: 39 sivua, liitteet 9 sivua

Päivämäärä: 9.4.2025

Kandidaatintutkielmassa tutkimme käsityöopettajien ja kouluterveydenhoitajien käsityksiä loistartuntojen mahdollisuudesta yhteisesti käytettävien suojavarusteiden välityksellä teknisentyön opetuksessa, sekä käytössä olevia mahdollisia toimia loistartuntojen ehkäisyssä teknisentyön luokissa. Saatujen vastausten perusteella tarkoitus on selvittää, aiheuttavatko teknisessä työssä käytettävät suojavarusteet kuten kuulosuojaimet, suojavaatteet ja -käsineet riskiä loisten, kuten päättain, syyhyhypunkin ja kihomatojen leviämislle oppilaiden välillä.

Teknisentyön opetuksessa käytetään paljon yhteisiä suojavarusteita, kuten kuulosuojaimia, suojatakkoja ja -hanskoja sekä silmiensuojaimia. Näiden suojavarusteiden pinnoilta ja välityksellä on joidenkin loisten mahdollista levitä seuraavalle käyttäjälle, jos suojavarustetta ei käyttäjien välissä asianmukaisesti puhdisteta. Tartunnan mahdollisuus ei välttämättä ole suuri, mutta se on mahdollinen.

Tutkimus toteutettiin monimenetelmällisenä kyselytutkimuksena. Kyselylomakkeet lähetettiin kahden kaupungin koulujen käsityöopettajille ja yhden kaupungin terveydenhoitajille. Kyselyn tarkoituksena oli kartoittaa sitä, kuinka mahdollisena käsityöopettajat ja kouluterveydenhoitajat näkevät loistartuntojen leviämisen suojavarusteiden välityksellä sekä sitä, miten loisten leviämisen ehkäisy on otettu huomioon käytännössä.

Vastauksia kyselyyn saimme kymmeneltä käsityöopettajalta ja kahdelta kouluterveydenhoitajalta. Tulokset osoittivat, että loistartuntojen leviämistä teknisessä työssä käytettävien suojavarusteiden välityksellä pidetään mahdollisena, mutta tartuntojen ennaltaehkäisy ei näy koulujen arjessa. Asiasta ei ole olemassa ohjeistusta, opettajat eivät ole saaneet koulutusta asiaan liittyen eikä suojavarusteita pääsääntöisesti säilytetä, puhdisteta tai desinfioida tavoilla, joilla oikeasti olisi vaikutusta loisten leviämiseen.

Tutkimuksen perusteella etenkin loisepidemiatilanteissa tulisi ottaa huomioon myös käsityössä käytettävien suojavarusteiden osuus tartuntojen ylläpitämisessä ja leviämässä. Asiasta olisi hyvä laatia ohjeistusta, kouluttaa opettajia ja varmistaa, että käytännön toimenpiteet suojavarusteiden käytössä, säilytyksessä ja puhdistuksessa ovat sellaiset, että ne estävät loistartuntojen leviämisen.

Avainsanat: teknisentyön opetus, loistartunta, suojavarusteet

Sisällysluettelo

1	Johdanto	5
2	Työturvallisuus ja teknisessä työssä käytettävät henkilökohtaiset suojaruusteet	6
2.1	Henkilönsuojaimet ja niiden käyttö	7
2.1.1	Kuulosuojaimet	8
2.1.2	Silmiensuojaimet	8
2.1.3	Suojavaatteet ja -käsineet sekä hiustensuojaimet	8
2.1.4	Hengityksensuojaimet	8
3	Yleisimmät loistartuntojen aiheuttajat Suomessa	10
3.1	Päätäi	10
3.2	Syyhypunkki	11
3.3	Kihomato	12
3.4	Loistartunnat suomalaisissa kouluissa	13
4	Päätäin, syyhypunkin ja kihomadon leviäminen käsityössä käytettävien suojaruusteiden välityksellä	16
5	Teoreettinen viitekehys ja tutkimuskysymykset	18
5.1	Teoreettinen viitekehys	18
5.2	Tutkimuskysymykset	19
6	Tutkimuksen toteutus	20
6.1	Tutkimukseen osallistujat ja aineistonkeruu	20
6.2	Tutkimusmenetelmä	21
6.3	Tutkimusetiikka	22
6.4	Luotettavuus	23
7	Tulokset	26
7.1	Tutkimukseen vastaajat	26
7.2	Suojaruusteiden käyttö teknisessä käsityössä	26
7.3	Vastaaajien ajatukset suojaruusteiden välityksellä leviävien loistartuntojen mahdollisuudesta	27

7.4	Loistartuntojen leviämiseen vaikuttavat toimenpiteet kouluissa	31
8	Johtopäätökset	37
9	Pohdinta	39
9.1	Jatkotutkimusaiheita	40
	Lähteet	41
	Liitteet	44
	Liite 1. Saatekirje	44
	Liite 2. Tietosuojailmoitus	45
	Liite 3. Kandidaatintutkielman kyselylomake	47

1 Johdanto

Parasiittien eli loisten aiheuttamat tartunnat ovat yksi maailmanlaajuisista terveysongelmista ja kuuluvat ihmisten yleisimpiin infektioihin. Tällaisia loisia ovat esimerkiksi täit, syyhyypunkki ja kihomadot (Vuento, 2023). Loiset voivat levitä eri ympäristöissä, myös kouluissa. Teknisentyön tunneilla on yhteiskäytössä käsitöissä tarpeellisia suojarusteita kuten kuulosuojaimia, suojahansikkaita ja työvaatteita. Teoriassa näissä piilee mahdollisuus loisten siirtymiseen oppilaasta toiseen.

Ulkoloisten lisäksi myös bakteerit, virukset ja sienet voivat levitä kouluissa yhteiskäytössä olevien tarvikkeiden kautta. Tässä tutkimuksessa keskitymme kuitenkin ulkoloisiin ja käsityössä käytettäviin suojarusteisiin, kuten käsineisiin, kuulosuojaimiin ja suojavaatteeseen. Nämä suojarusteet ovat erityisiä, koska ne ovat yhteiskäytössä käsityötunneilla. Suojarusteet ovat suorassa kosketuksessa ihoon ja hiuksiin, ja niitä voidaan pitää päällä pitkään. Tämä voi edistää loisten, kuten päätäiden, ja syyhyn leviämistä oppilaasta toiseen, jos varusteiden hygieniasta ei huolehdi asianmukaisesti.

Kuten Vuorela on kirjoittanut Ylen artikkelissa (2015), koulut tiedottavat koteja loisepidemioista. Tiedotteita on olemassa valmiina päiväkotaja ja kouluja varten. Esimerkiksi Pirkanmaan hyvinvointialue (Pirha, 2024) on laatinut ohjeita niin päätäin, syyhyn kuin kihomatojenkin osalta. Tiedotteissa ohjeistetaan koteja tarkkailemaan tilannetta ja tekemään tarvittavia toimenpiteitä loisten havaitsemiseksi ja hoitamiseksi. Tutkimuksessamme pyrimme selvittämään, ovatko koulut huomioineet oman roolinsa ja toimintansa loistartuntojen leviämässä oppilaiden keskuudessa muiltakin osin kuin vain tiedottamalla koteja loisepidemioista.

Aikaisempaa tutkimustietoa siitä, aiheuttavatko teknisessä työssä käytettävät suojarusteet kuten kuulosuojaimet, suojavaatteet ja -käsineet riskiä loisten, kuten päätäin, syyhyypunkin ja kihomatojen leviämälle oppilaiden välillä, emme löytäneet. Tästä syystä koemme, että aihetta on syytä selvittää tarkemmin. Tämän kandidaatin tutkielman tavoitteena on kartoittaa käsityönopettajien ja kouluterveydenhoitajien ajatuksia loistartuntojen leviämisen mahdollisuudesta käsityössä käytettävien suojarusteiden välityksellä. Lisäksi selvitämme, onko kouluissa käytäntöjä ja ohjeistuksia ulkoloisten leviämisen estämiseksi teknisessä käsityössä niin arkitilanteissa kuin epidemioidenkin aikana.

2 Työturvallisuus ja teknisessä työssä käytettävät henkilökohtaiset suojavarusteet

Perusopetuslain (628/1998) 29 §:n mukaan jokaisella opetukseen osallistuvalla on oikeus opiskella turvallisessa ympäristössä. Työturvallisuuslaki (738/2002) edellyttää, että opetuksen järjestäjä varmistaa opetusympäristön turvallisuuden. Opetustyö on järjestettävä siten, ettei se vaaranna tai haittaa koulun henkilökunnan tai oppilaiden terveyttä ja turvallisuutta (Inki ym., 2012, 9–15).

Inki ja kollegat (2012, 9–12) ovat todenneet, että työturvallisuus on keskeinen osa käsityökasvatusta. Käsityön opetuksessa erilaiset koneet ja laitteet ovat fyysisesti läsnä ja turvalliset toimintatavat ovat perusedellytys, jossa vaara- ja uhkatekijät tulee tiedostaa, arvioida ja hallita, jotta oppilaat ja opettajat voivat kokea olonsa turvalliseksi. Työturvallisuus onkin olennainen osa työsuojelua, joka käsittää työn, työympäristön ja henkilöstön hyvinvointiin liittyvät toimet. Sen tavoitteena on varmistaa, että työntekijät voivat työskennellä turvallisesti ilman, että heidän terveytensä vaarantuu työn seurauksena, sekä ylläpitää fyysistä ja henkistä terveyttä. Työpaikoilla on toteutettava sekä ennakoivaa että korjaavaa työsuojelutoimintaa. Ennakoivassa työsuojelussa otetaan työturvallisuusnäkökulmat huomioon jo suunniteltaessa työympäristöä ja siihen kuuluvia laitteita ja koneita. Korjaava toiminta käynnistyy, kun työssä tai työoloissa havaitaan puutteita tai ongelmia, ja se voi perustua työssä tapahtuneisiin onnettomuuksiin tai työpaikalla tehtyihin tarkastuksiin.

Hyvin toimiva ja turvallinen työympäristö sekä henkilöstön ja oppilaiden hyvinvointi ovat edellytyksiä tehokkaalle oppimiselle ja laadukkaalle käsityöopetukselle. Työympäristöllä tarkoitetaan sekä välitöntä fyysistä työympäristöä että psykososiaalista työympäristöä. Fyysinen työympäristö käsittää esimerkiksi rakenteet ja työtilat, työpisteiden sijoittelun sekä työssä käytettävät koneet, työkalut ja kemialliset aineet. Lisäksi siihen kuuluvat käytettävät työmenetelmät ja tekniset ratkaisut, jotka vaikuttavat työn tekemiseen. Psykososiaalinen työympäristö taas käsittää sellaisia asioita kuin työn organisointi, menettelytapojen selkeys, työn kuormittavuus, vuorovaikutustaidot, työhön perehdyttäminen sekä opetustilanteen johtaminen. Työympäristön ongelmat heikentävät opetuksen tasoa ja oppimista. Puutteelliset työturvallisuusjärjestelyt voivat aiheuttaa lisäkustannuksia, epävarmuutta, työsuoritusten heikentymistä, sairastumisia, tapaturmia ja heikompia oppimistuloksia. (Inki ym., 2012, 10–11.)

Lain mukaan koulun ylläpitäjän, yleensä kunnan, on varmistettava, että työntekijät voivat työskennellä terveellisissä ja turvallisissa olosuhteissa. Työturvallisuuslakia (738/2002) sovelletaan 4 §:n 1 momentin 1 kohdan perusteella myös oppilaisiin, sillä työllä voidaan tarkoittaa työhön rinnastettavaa käytännön opetusta oppilaitoksissa. Työturvallisuuslain 8 § ja 10 § mukaan turvallisuudesta huolehtiminen sisältää työolosuhteiden parantamisen, työympäristön ja työtapojen tarkkailun sekä vaarojen ja riskien arvioinnin. Työnantajan on myös ryhdyttävä toimiin vaarojen poistamiseksi ja riskien pienentämiseksi. Työnantajan edustajana toimii koulussa rehtori. Koulun esimiesten tehtävänä on organisoida ja johtaa toimintaa sekä vastata työtilojen, -ympäristöjen, -menetelmien ja -välineiden suunnittelusta ja turvallisuudesta. (Inki ym., 2012, 11–16; Työturvallisuuslaki 4 §, 8 § ja 10 §.)

2.1 Henkilönsuojaimet ja niiden käyttö

Työnantajan tulee tehdä riskiarviointi työpaikalla (koulussa). Kun arvioinnissa todetaan, että terveys- ja turvallisuusriskien poistaminen ei ole muuten mahdollista, on työnantajan hankittava ja annettava opettajien ja oppilaiden käyttöön asianmukaiset ja hyväksytyt henkilönsuojaimet. Käytettävät suojaimet on pidettävä hyvässä kunnossa sekä tarkastettava ja huollettava säännöllisesti. Suojaimia pitää olla riittävästi ja ne tulee säilyttää lähellä niiden käyttöpaikkaa. Opettajan velvollisuus on huolehtia siitä, että oppilaat käyttävät henkilönsuojaimia. (Inki ym., 2012, 49–50; Työterveyslaitos, n.d.; Työturvallisuuslaki 15 §.)

Valtioneuvoston asetuksen henkilönsuojainten valinnasta ja käytöstä työssä (427/2021) 3 §:n mukaan henkilönsuojaimet tulee ensisijaisesti antaa henkilökohtaiseen käyttöön. Mikäli olosuhteet kuitenkin edellyttävät, että useampi henkilö käyttää samaa suojainta, on työnantajan varmistettava sen turvallisuus, terveellisyys ja hygienia.

Nuorten ihmisten haitalliseksi ja vaaralliseksi luokiteltujen töiden tekemisestä on säädetty valtioneuvoston asetuksella nuorille työntekijöille erityisen haitallisista ja vaarallisista töistä (475/2006). Tämän asetuksen 2 §:n toisen momentin mukaan perusopetuksen seitsemänneistä luokasta lähtien oppilaat voivat iästään riippumatta suorittaa opetuksen kannalta välttämättömiä vaarallisiksi määriteltyjä töitä, kunhan ne tehdään opettajan johdolla ja välittömässä valvonnassa. Työ on voitava tehdä turvallisesti, ja erityistä huomiota tulee kiinnittää siihen, että käytettävät työvälineet ja suojaimet sopivat nuorille työntekijöille. Asetuksen 7 §:n mukaan oppilaan huoltajalle on etukäteen ilmoitettava vaarallisen työn tekemisestä ja sen perusteista.

Henkilönsuojaimiin kuuluvat muun muassa hengityksen-, kasvojen-, kuulon-, silmien- ja päänsuojat sekä turva-, suoja- ja työjalkineet. Lisäksi niihin lukeutuvat liukuesteet, putoamissuojaimet, sukelluspuvut, suojakäsineet, suojavaatteet, pelastusliivit ja muut kelluntavarusteet. Suomessa myytävien henkilönsuojainten on oltava CE-merkittyjä ja niiden on täytettävä joko henkilönsuojainasetuksen (EU) 2016/425 tai henkilönsuojadirektiivin 89/686/ETY vaatimukset. (Työterveyslaitos, n.d.) Kouluissa yleisimmin käytettävät henkilönsuojaimet ovat kuulon- ja silmien/kasvojensuojaimet sekä suojakäsineet ja -vaatteet.

2.1.1 Kuulosuojaimet

Mikäli meluallistus on suurempaa kuin 80 dB (A), on koulun huolehdittava siitä, että oppilaalla on saatavilla henkilökohtaiset kuulosuojaimet. Melutason ylittäessä yli 85 db (A), on kuulosuojaimia käytettävä. (Inki ym., 2012, 48–50; Työterveyslaitos, n.d.)

2.1.2 Silmiensuojaimet

Mikäli opetustilassa on riski kemiallisen aineen roiskumisesta tai mekaanisen ärsytyksen vaara, on oppilaan käytettävä silmien- tai kasvojensuojaimia, joihin kuuluu myös hitsauslasit ja -maskit (Inki ym., 2012, 50). Suojainten tulisi suojata myös sivuilta, ylhäältä ja alhaalta tulevilta kipinöiltä, roiskeilta, sirpaleilta ja lentäviltä kappaleilta (Työterveyslaitos, n.d.).

2.1.3 Suojavaatteet ja -käsineet sekä hiustensuojaimet

Suojavaate antaa suojaa kemiallisia, mekaanisia tai fysikaalisia vaaroja vastaan (Työterveyslaitos, n.d.). Suojavaatteita ja -käsineitä tulee käyttää esimerkiksi pintakäsittelyssä. Hitsaustyössä samoin kuin kuumakäsittelytilassa on käytettävä nahkaisia tai muuta syttymätöntä materiaalia olevaa suojavaatetusta ja suojakäsineitä. (Inki ym., 2012, 50.)

Suojapäähinettä tai hiusverkkoa on käytettävä tarvittaessa esimerkiksi suojaamaan pitkien hiusten aiheuttamat vaaratilanteet käytettäessä esimerkiksi porakoneita tai sorvia (Inki ym., 2012, 50).

2.1.4 Hengityksensuojaimet

Teknisentyön luokassa pölyt ja kaasut tulee ensisijaisesti poistaa paikallis- ja kohdepoistojärjestelmillä (Inki ym., 2012, 50). Hengityssuojainta tulee tarvittaessa käyttää terveyshaittojen ja vaarojen ehkäisemiseksi, kun ilman epäpuhtauksia kuten puu- tai

metallipölyä, hitsaushuuruja tai kemikaalihöyryjä ei saada muilla toimenpiteillä riittävästi vähennettyä (Inki ym., 2012, 50; Työterveyslaitos, n.d.).

3 Yleisimmät loistartuntojen aiheuttajat Suomessa

3.1 Päätäi

Päätäi on väriltään läpikuultava, siivetön hyönteinen, joka elää ja munii ihmisen hiuksissa. Erityisesti se viihtyy korvien takana ja niskan alueella. Niitä voidaan löytää myös kulmakarvoista ja silmäripsistä. Kooltaan se on hyvin pieni, vain noin 2–3 millimetrin pituinen. Naaraan elinikä on noin kuukausi. Tänä aikana se ehtii munia sata munaa, joiden kuoriutuminen kestää 7–12 päivää. Kuoriutuakseen munat tarvitsevat kuitenkin suotuisan ympäristön, eli tarvittavan ruumiinlämmön läheisyyden. Päätäi ei aiheuta ihmiselle terveydellistä vaaraa. (Eerola, 2024.)

Päättäit aiheuttavat usein kutinaa, joka johtuu päättäiden puremisesta hiuspohjaan, mutta tartunta voi olla myös oireeton (Eerola, 2024; Turun yliopistollinen keskussairaala [TYKS], 2024). Tartunnan voi todeta silmämääräisesti tarkastelemalla ja havaitsemalla joko päättäitä tai niiden munia hiusten tyvessä. (Eerola, 2024.) Päättäitä epäiltäessä hiukset voidaan myös kammata tiheäpiikkisellä kammalla valkoisen paperin päällä, jolloin irtoavat munat on helpompi havaita paperilta (TYKS, 2024). Munat erottuvat vaaleanruskeina, tiukasti hiuksen tyveen kiinnittyneinä. Kooltaan ne ovat vain noin yhden millimetrin mittaisia. Päättäit eivät pysty lentämään tai hyppimään. (Eerola, 2024.) Päättäitartunnan voi saada kuka tahansa niille altistuessaan, eikä henkilökohtaisella hygienialla ole tartuntaan vaikutusta. Täit leviävät ihmisestä toiseen läheisessä kanssakäymisessä esimerkiksi lasten leikeissä. Päättäit voivat tarttua myös päähineiden, hiusharjojen ja –kampojen, hiuslenkkien, takkien ja pyyhkeiden välityksellä. (Eerola, 2024; TYKS, 2024.)

Päättäitartunta vaatii aina asiaankuuluvan hoidon, joka tulee aloittaa viipymättä tartunnan toteamisen jälkeen. Tartuntakierre on syytä saada nopeasti katkaistua isompien ongelmien välttämiseksi. Apteekista saa ostettua itsehoitoon tarkoitettuja valmisteita ilman reseptiä. Valmisteet sisältävät pääsääntöisesti permetriiniä tai täitä mekaanisesti tukehduttavia aineita. Usein hoito tulee uusia viikon kuluttua uudelleen. Hoitoon tarvitaan myös tiheäpiikkinen kampa, jolla hiukset kammataan läpi täiden ja munien irrottamiseksi. Päähän kosketuksissa olevat asiat, kuten päähineet, tyynyliinat ja hiusharjat, kannattaa pestä huolellisesti ja mielellään, materiaalin niin salliessa, 60 asteen lämpötilassa. Pesua kestävämmät tavarat olisi hyvä poistaa käytöstä vähintään parin päivän ajaksi, jotta aikuiset täit kuolevat. Munat voivat säilyä elävinä pidempään, joten varman päälle otettaessa tavarat olisi hyvä poistaa

käytöstä pariksi viikoksi. Yleisesti ottaen päätät eivät kuitenkaan selviydy pitkään ihmiskehon ulkopuolella. Kotieläimet eivät voi saada täitartuntaa ihmiseltä, eivätkä näin ollen pysty niitä levittämään. Jos huolellisesta itsehoidosta huolimatta täitartuntaa ei saada nujerrettua, on syytä hakeutua lääkäriin. Vaikeissa tapauksissa lääkäri voi määrätä suun kautta otettavaa lääkettä. (Eerola, 2024; TYKS, 2024.)

3.2 Syyhypunkki

Syyhypunkki kuuluu hämähäkkieläimiin ja on kooltaan noin 0,3–0,5 millimetrin pituinen. Iholla punkkinaaras voi elää 1–2 kuukautta ja munia kaivamiinsa onkaloihin ihon sarveiskerrokseen. Munista kuoriutuu toukkia, jotka nymfivaiheen jälkeen saavuttavat aikuisuuden ja sukukypsyysnoin kahden viikon kuluttua. Ihon ulkopuolelle joutuessaan syyhypunkki elää vain 1–1,5 vuorokautta. (Airola, 2024.) Yleisimmin syyhypunkkeja löydetään sormien väleistä, ranteista, kyynärvarsien sisäpinnoilta, kainaloista ja genitaalialueilta (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos [THL], 2024).

Oireet syyhytartunnassa alkavat yleensä noin kuukauden kuluttua. Uusintatartunnoissa oireet alkavat nopeammin, jo 1–3 vuorokauden kuluessa tartunnasta. Oireina ovat erityisesti iltaisin alkava kutina. Iholla voi nähdä syyhypunkin kaivamia onkaloita, jotka ovat yleensä sormien väleissä ja ranteiden alueella. Iho voi myös punoittaa ja siihen voi ilmestyä näppylöitä ja vesirakkuloita. Kutinan aiheuttaman raapimisen seurauksena iho voi tulehtua. (Airola, 2024.)

Syyhytartunta tapahtuu ihmisten välisen läheisen kosketuksen kautta. Yleensä tartuntaan tarvitaan pidempi kosketus, pelkkä kättely tai muu lyhyt kosketus harvemmin johtaa tartuntaan. Syyhypunkki voi siirtyä uuteen kantajaansa myös esimerkiksi lakanoiden tai vaatteiden välityksellä, jotka ovat olleet kosketuksessa syyhyä sairastavaan. (Airola, 2024.) Punkki voi selviytyä ihon ulkopuolella 1–3 vuorokauden ajan. Syyhy leviää herkimmin samassa taloudessa asuvien välillä. Diagnoosin syyhytartunnasta tekee lääkäri ensin silmämääräisen tutkimuksen perusteella, jossa apuna voidaan käyttää suurennuslasia ja mikroskooppia. Syyhypunkki voidaan saada poimittua neulalla sen muodostaman käytävän päästä ja todentamalla se oikeaksi mikroskoopin avulla. (Turunen ym, 2016, 5–6.)

Syyhytartunnan saanut hoidetaan syyhylläkkeellä, joka voi olla joko voide tai tabletti. Voide sisältää permetriiniä, ja sitä levitetään kaikkialle iholle yleensä päätä lukuun ottamatta, mutta tarvittaessa sekin voidaan käsitellä. Voide vaikuttaa vähintään kahdeksan tuntia, jonka jälkeen se pestään pois. Hoito tulisi toistaa noin viikon kuluttua uudelleen. Hoidon jälkeen kaikki

käytössä olleet tekstiilit, kuten vuodevaatteet ja vaateen pestään vähintään 60 asteessa ja vaihdetaan puhtaisiin. Vaihtoehtoisesti tekstiilit voidaan myös pakastaa vähintään vuorokaudeksi tai pakata suljettuihin, tiiviisiin muovipusseihin vähintään 3 vuorokaudeksi. Tablettilääke sisältää ivermektiniä, joka otetaan kerta-annoksena ja voidaan toistaa viikon kuluttua tarvittaessa. Myös syyhyille altistuneet henkilöt hoidetaan joko lääkevoitein tai tabletein ja noudatetaan samoja ohjeita tekstiilien suhteen. Tartunnasta tulisi aina ilmoittaa tartunnan saaneen päiväkotiin tai kouluun. (Airola,2024; Turunen ym, 2016. 6–7.)

3.3 Kihomato

Kihomadot ovat ihmisen suolistossa eläviä loisia, jotka kuuluvat sukkulamatoihin. Mato on noin sentin mittainen ja väriltään valkea. Niitä esiintyy ihmisillä kaikkialla maailmassa ja suomessa se on yleisin matotautien aiheuttaja. Lemmikit eivät voi kihomatoa levittää, vaan se on ainoastaan ihmisissä viihtyvä ja ihmisten keskuudessa leviävä loinen. Yleisimmin kihomatoja esiintyy 3–10 –vuotiailla lapsilla, mutta tartunta on mahdollinen myös aikuisilla. Kihomato ei ole vaarallinen, eikä se aiheuta muita sairauksia. (Tunturi, 2022.)

Tartunnan saaminen edellyttää munien nielemistä. Jo yksi muna riittää infektion alkamiseen. Silmillä munia ei voi nähdä niiden hyvin pienen koon vuoksi. Ihmisen ulkopuolisessa ympäristössä munat pystyvät säilymään pitkäänkin tartuttavina, jopa useita päiviä. Munat voivat kulkeutua toiseen ihmiseen käsikosketuksen kautta, mutta myös esimerkiksi lelut, vaatteet ja vuodevaatteet voivat toimia välittäjinä. Oireet ilmaantuvat noin kuuden viikon kuluttua tartunnasta. Muna kulkeutuu ensin ohutsuoleen, jossa se kuoriutuu. Sieltä kuoriutunut toukka siirtyy paksusuoleen umpilisäkkeen läheisyyteen, jossa se alkaa lisääntyä. (Tunturi, 2022.)

Oireita ei usein esiinny lainkaan. Ainoina oireina voivat olla peräaukon ja välilihan kutina, tai joskus ulkosynnyttimien kutina tytöillä. Kutinaa esiintyy selvimmin öisin, jolloin se haittaa usein merkittävästi myös yöunia. Tartunnan aiheuttanut yksi kihomato elää yleensä noin kuukauden. Uudelleentartunnat ovat kuitenkin hyvin todennäköisiä, koska kutinan ja raapimisen vuoksi henkilö usein siirtää peräaukolta uusia munia elimistöönsä käsien ja suun välityksellä. Kihomato todetaan yleisimmin näkemällä matoja samassa yhteydessä, kun potilas on hakeutunut tutkimuksiin kutinan vuoksi. Epäselvissä tapauksissa voidaan käyttää myös tikkunäytettä peräaukolta. (Tunturi, 2022.)

Kihomatoinfektion hoitoon on saatavilla itsehoitovalmisteita apteekista. Näiden vaikuttavana aineena toimii pyrviini. Lääkärin määräyksellä saatavilla on myös toista valmistetta, jonka vaikuttavana aineena on mebendatsoli. Hoito tulee uusia kahden viikon kuluttua ensimmäisestä hoidosta, jotta infektiokierre saadaan katkaistua. Joskus hoitokertoja tarvitaan useita, koska infektiokierre voi olla vaikea katkaista. Koko perhe tulisi hoitaa samanaikaisesti oireista tai oireettomuudesta riippumatta. Hoidon yhteydessä pestään kaikki vuodevaatteet, lelut, käytössä olleet vaatteet ja pyyhkeet. Käsihygienian ja wc-hygienian korostaminen on tärkeää. Mahdollisesta tartunnasta tulee ilmoittaa päiväkotiin ja kouluun. Kihomadot eivät ole seurausta huonosta hygieniasta tai lapsen puutteellisesta hoidosta. (Tunturi, 2022.)

3.4 Loistartunnat suomalaisissa kouluissa

Sekä täiden, syyhypunkkien että kihomatojen tartuntatilanteissa tulisi aina olla yhteydessä tartunnan saaneen kouluun, ja ilmoittaa tartunnasta opettajille (UKK-instituutti, 2025). Kun kyse on päätätartunnasta, on syytä ilmoittaa asiasta koulujen lisäksi kavereille ja heidän vanhemmilleen. Omat tavarat, kuten pipot, huivit ja muut vastaavat on syytä säilyttää erillään muiden tavaroista esimerkiksi oman takin hihassa. Poissaoloja koulusta ei tarvita, kunhan hoito on aloitettu. (Eerola, 2024.)

Kihomatotartunta yhdellä oppilaalla ei aiheuta kouluissa toimenpiteitä. Jos tartuntoja on useampia, tulee toimintaohjeet pyytää ja saada koulun terveydenhoitajalta. Tartunnasta on siis tärkeää ilmoittaa kouluun, jotta tilannetta ja sen etenemistä voidaan seurata, vaikka se ei välttämättä toimenpiteitä aiheuttaisikaan. (UKK-instituutti, 2025.)

Syyhytartunnan osalta vaaditaan enemmän toimenpiteitä. Jo yhdenkin oppilaan tartunta vaatii terveydenhoitajalta toimintaohjeet. Kun tartunnan saanut on hoidettu kotona ja hoidon alkamisesta on kulunut vuorokausi, voi oppilas palata kouluun. Syyhytartunnan itämisaika on kuitenkin pitkä, minkä vuoksi oletus on, että se on saattanut levitä myös muihin oppilaisiin ilman, että oireet ovat vielä alkaneet. Oppilaiden koteihin on tärkeää välittää tieto asiasta ja kertoa tarvittavat toimintaohjeet oireiden ilmetessä. Tarvittaessa koulujen tulee konsultoida paikkakunnan infektio-taudeista vastaavaa lääkäriä, joka antaa ohjeet laajempien toimenpiteiden osalta, kuten koko kouluja, luokkia ja opettajia koskevien hoitojen tarpeesta samanaikaisesti. Tartunta voi tapahtua myös välillisesti pintojen ja tekstiilien välityksellä, minkä vuoksi tehostettu siivous kouluissa voi olla tarpeen. (UKK-instituutti, 2025.)

Päätätartunnat aiheuttavat kouluissa usein vilkasta keskustelua silloin, kun aihe on ajankohtainen. Lainasäädännössä päätätartunnat luokitellaan muihin tartuntatauteihin, eikä niistä ole sen vuoksi ilmoitusvelvollisuutta. Systemaattisten tartuntatietojen puute estää laajemman tiedon saannin tartuntojen yleisyydestä. 2000-luvun alussa Helsingissä on kuitenkin seurattu tartuntatauteja niin päiväkotikiikaisillä kuin kouluikäisilläkin lapsilla, ja näiden seurantojen valossa täitartunnat ovat ainakin pidemmällä aikavälillä lisääntyneet jonkin verran. (Rostila & Salo, 2000.) 2010-luvun alkupuoliskolla Helsingissä päiväkotien kanssa on ollut sopimus ilmoittaa täitartunnoista päiväkotien johtajien välityksellä epidemiologiseen yksikköön ja kouluissa niiden terveydenhoitajille opettajien välityksellä. Koko maan kattava seuranta kuitenkin puuttuu. (Kulonen, 2013.)

Syyhyn on katsottu olevan pääasiassa poikkeusoloihin liittyvä tauti. Sen esiintyvyys Suomessa on sotavuosista vähentynyt roimasti. 1990-luvulla infektioseurannassa koulujen ja päiväkotien osalta syyhyä on esiintynyt harvakseltaan. (Rostila & Salo, 2000.)

Syyhytartunnoille tyypillistä on niiden ajoittainen lisääntyminen. Terveiden ja hyvinvoinninlaitoksen mukaan syyhytartunnat ovat kuitenkin viime vuosina Suomessa lisääntyneet. Vuonna 2022 tartuntoja todettiin yleisesti yli 21 000, ja vuonna 2023 yhä enemmän, yli 37 000 tapausta. Vielä vuonna 2024 tartuntoja on ollut reilusti. Viime aikoina tartunnat ovat kuitenkin kääntyneet hiljalleen laskuun. Syyksi tartuntojen laskuun HUSin ihosairauksien linjajohtaja ja ylilääkäri Katariina Hannula-Jouppi arvioi Potilaan lääkirlehdessä (2024) hyvän tiedottamisen syyhystä ja sen oikeaoppisesta hoidosta. Myös apteekkeihin tulleella, ilman reseptiä saatavalla bentsyylibentsoaattiemulsiolla on voinut olla positiivisia vaikutuksia syyhyn hoidon onnistumisessa. (Saarnikko & Toikkanen, 2024.) Eniten syyhytartuntoja todetaan talvikuukausina (THL, 2024).

Kihomatotartunnat ovat yleisimpiä ihmisen loistartuntoja. Niiden määrissä huomattiin 1990-luvulla kasvua. Syyksi tälle on epäilty käsihygienian puutteita sekä sormilla syömisen lisääntymistä esimerkiksi hampurilaisten, pitsan ja muiden sormilla syötävien ruokien yleistyttyä. (Rostila & Salo, 2000.) 2010-luvulla helsinkiläisistä alle kouluikäisistä lapsista noin 5–10 prosentilla todettiin kihomatoja. Pienet epidemiat, jotka ovat usein vaikeasti hoidettavia, ovat mahdollisia aika ajoin myös kouluissa alaluokilla. (Tunturi, 2022.)

Kouluissa terveydenhoitajan tehtävänä on toimia terveyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäjänä. Hän voi toimia joko itsenäisesti, tai moniammatillisissa työryhmissä yhteistyössä muiden ammattilaisten tai tahojen kanssa. Laki velvoittaa yhteistyöhön myös vanhempien ja

huoltajien kanssa. (Haarala ym., 2015, 17, 289.) Kouluikäisten lasten ja nuorten parissa työskenneltäessä painottuvat hygieniaan liittyvät asiat, hengitys-, suolisto ja virtsatieinfektiot, kausittaiset päätautitartunnat sekä sukupuolitautilien ehkäisy ja niihin liittyvä ohjaus. (Haarala ym., 2015, 66.) Näistä etenkin hygieniaan liittyvä ohjaus ja neuvonta voidaan katsoa oleelliseksi loistartuntojen ehkäistäessä. Terveystyöntekijän rooli voidaan siis nähdä oleellisena ja tärkeänä, kun puhutaan mahdollisista loistartunnoista, niiden ehkäisystä ja hoidosta, sekä tiedottamisesta eri tahojen välillä.

4 Päätäin, syyhypunkin ja kihomadon leviäminen käsityössä käytettävien suojavaarusteiden välityksellä

Päätäiden on todettu leviävän esimerkiksi päähineiden, hiuslenkkien ja takkien välityksellä. Päätäit elävät ja munivat ihmisen hiuksissa, ja erityisen hyvin ne viihtyvät korvien takana ja niskan alueella. Niitä voidaan löytää myös silmäripsistä ja kulmakarvoista. (Eerola, 2024.) Koska täit viihtyvät erityisesti hiuksissa juuri korvien takana ja niskassa, voidaan ajatella ainakin kuulosuojaimien, suojaessujen ja –takkiin, sekä hitsauskypärien olevan mahdollisia väyliä saada tartunta, koska nämä ovat ihokontaktissa juuri kyseisillä alueilla. Silmäripsissä täit voivat myös viihtyä (Renko & Salo, 2020), joten yhteiskäytössä olevat suojalasit voisivat olla jonkinlainen väylä täiden leviämiseen. Täit eivät kuitenkaan pysty hyppimään tai lentämään ja niiden liikkuminen liukkaalla ja sileällä alustalla on melko kömpelöä ja hidasta (Renko & Salo, 2020), joten tartuntojen mahdollisuus kovien ja liukkaiden pintojen, kuten juuri muovisten suojalasien ja hitsauskypärien kautta on epätodennäköinen.

Syyhy tarttuu erityisesti ihokontaktissa kosketustartuntana sekä vaatteiden ja vuodevaatteiden välityksellä (THL, 2024). Tämän vuoksi voidaan olettaa tartunnan olevan mahdollinen teknisessä työssä käytettävien suojavaatteiden, kuten suojatakkien, -essujen ja hanskojen välityksellä. Vaikutusta on oletettavasti myös oppilaan muulla vaatetuksella kuten sillä, onko oppilaalla esimerkiksi pitkähihainen paita suojatakin alla. Jos on, tartuntariskin voidaan katsoa olevan pienempi, koska suora ihokontakti suojatakkiin puuttuu. Jos taas suojatakin alla käytetään lyhythihaista puseroa, iho on kosketuksissa suojatakkiin ja syyhypunkkien kulkeutuminen takkiin on suuremmalla todennäköisyydellä mahdollista. Koska syyhypunkki viihtyy hyvin sormien väleissä (THL, 2024), suojahanskat voidaan nähdä mahdollisina punkkien levittäjinä käyttäjältä toiselle. Syyhypunkki selviää ihmisen ulkopuolella, kuten vaatteissa tai muilla pinnoilla, enintään 1,5 vuorokautta (Airola, 2024).

Kihomatojen leviämiseen vaaditaan yleensä se, että niiden munia kulkeutuu tartunnan saaneen sormien välityksellä toisaalle, kuten pinnoille ja tekstiileihin, josta ne puolestaan leviävät jälleen kosketuksen ja sormien välityksellä seuraavan kantajan suuhun ja sitä kautta elimistöön. (Renko & Salo, 2020; Tunturi, 2022.) Kihomadot ovat hyvin yleisiä lapsilla, etenkin alle 10–vuotiailla, joten tartuntakin on melko todennäköistä jossain vaiheessa saada. Jos kihomadon munia kulkeutuu esimerkiksi vaatteisiin, ne pystyvät säilymään useita päiviä infektiokykyisinä, vaikka kuivuvatkin huoneilmassa nopeasti. Otollisissa olosuhteissa infektiokyky voi säilyä viikkojakin. (Pirkanmaan hyvinvointialue [Pirha], 2025; Renko &

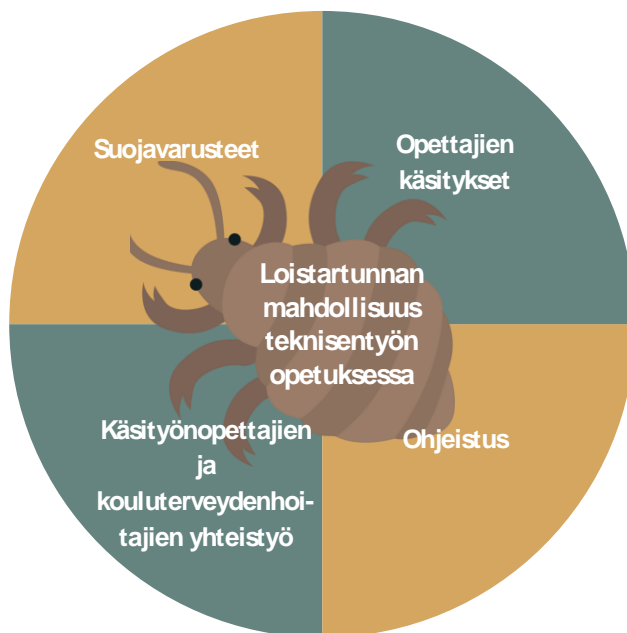
Salo, 2020.) Ammattilaisten ohjeissa (Pirha, 2025.) korostetaan käsihygienian tärkeyttä ja vaatteiden vaihtoa päivittäin. Tämän vuoksi voisi olettaa, että kihomatotartuntojen esiintyessä myös suojavarusteiden pesuun tulisi kiinnittää erityistä huomioita kouluissa varsinkin, kun infektiokyky voi pinnoille ja vaatteisiin kulkeutuneilla munilla säilyä jopa viikkoja. Koska kihomatojen munat leviävät käsien ja sormien välityksellä (Pirha, 2025), voi niitä kulkeutua helposti mihin tahansa suojavarusteeseen, joita kouluissa ja teknisentyön luokissa on käytössä. Edellä mainittujen lähteiden perusteella voidaan siis olettaa teknisessä työssä käytettävien suojavarusteiden olevan yksi mahdollinen reitti kihomatotartuntojen leviämisessä.

On mahdollista, että kouluissa suojavarusteita ei joka päivä käytetä, ja käyttäjiäkin yhden päivän aikana voi olla vain yksi suojavarustetta kohden. Tämä huomioiden tartuntaa ei välttämättä ehdi tapahtua, vaikka syyhypunkki tai täi olisikin kulkeutunut suojavarusteeseen. Kihomadon munien kohdalla voi kuitenkin olla toisin niiden pidemmän, jopa viikkoja kestävä infektiokyky vuoksi.

5 Teoreettinen viitekehys ja tutkimuskysymykset

5.1 Teoreettinen viitekehys

Viitekehyksessämme (kuvio 1) keskiössä on loistartuntojen mahdollisuus teknisen työn opetuksessa. Teoriataustan perusteella voimme olettaa, että loiset voivat levitä yhteiskäytössä olevien suojarusteiden välityksellä. Tähän tartuntariskiä oletamme vaikuttavan myös opettajien käsitysten loistartunnoista, olemassa olevan ohjeistuksen sekä opettajien yhteistyön kouluterveydenhoitajien kanssa. Viitekehysten rakenteella pyrimme havainnollistamaan, kuinka nämä osa-alueet vaikuttavat keskiössä olevaan ilmiöön ja ovat yhteyksissä myös toisiinsa. Mitä vähemmän loistartuntojen riskiä huomioidaan näissä osa-alueissa, sitä suuremmaksi tartuntariski teoriassa kasvaa. Vastaavasti, mitä paremmin suojarusteiden hygienia, opettajien tietoisuus, ohjeistus ja moniammatillinen yhteistyö otetaan huomioon, sitä tehokkaammin loistartuntoja voidaan ennaltaehkäistä.

Kuvio 1. Teoreettinen viitekehys.

5.2 Tutkimuskysymykset

Tutkimuksen tarkoitus on selvittää aiheuttavatko teknisessä työssä käytettävät suojavarusteet riskiä loisten, kuten päätäin, syyhypunkin ja kihomatojen leviämiselle oppilaiden välillä.

Tämän asian selvittämiseksi kartoitamme käsityöopettajien ja kouluterveydenhoitajien ajatuksia, kokemuksia ja osaamista loistartunnoista ja niiden leviämisen mahdollisuudesta teknisentyön opetuksessa käytettävien suojavarusteiden välityksellä. Tähän pyrimme vastaamaan seuraavalla tutkimuskysymyksellä:

Mitä käsityöopettajat ja kouluterveydenhoitajat ajattelevat loistartuntojen leviämisen mahdollisuudesta teknisentyön opetuksessa käytettävien suojavarusteiden välityksellä?

Jotta voimme arvioida loistartuntojen riskiä kokonaisuudessaan, selvitämme teknisentyön luokissa käytettyjä käytännön toimia, joilla mahdollisesti pyritään estämään loistartuntojen leviäminen. Selvitämme, millaisia konkreettisia välineitä tai toimintatapoja on käytössä ja kenen vastuulla suojavarusteiden puhdistustoimenpiteet ovat. Tähän pyrimme vastaamaan seuraavalla tutkimuskysymyksellä:

Millaisia ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä peruskouluissa on loistartuntojen leviämisen estämiseksi teknisessä työssä käytettävien suojavarusteiden välityksellä?

6 Tutkimuksen toteutus

6.1 Tutkimukseen osallistujat ja aineistonkeruu

Tutkimukseen osallistui Turun ja Rauman kaupunkien käsityönopeettajia ja kouluterveydenhoitajia. Nämä kaupungit valittiin, koska niissä on useita peruskouluja, minkä ajattelimme lisäävän todennäköisyyttä sille, että saisimme runsaasti vastauksia. Kaupunkien sisällä osallistujakouluja ei rajattu, vaan lähestyimme sähköpostitse kaikkia peruskouluja kummassakin kaupungissa. Tämän laajempaan tutkimuksen tekemiseen emme nähneet tässä tapauksessa tarvetta.

Tutkimusta varten luotiin kyselylomake, jonka avulla keräsimme aineistoa käsityönopeettajilta ja kouluterveydenhoitajilta. Kysely luotiin webropolilla, osoitteessa Webropol.fi, joka on sähköinen alusta kyselyiden tekemiseen, hallintaan ja tulosten analysoimiseen (Webropol, 2025). Vastaaminen kyselyyn tapahtui anonyymisti ja kyselyn tulokset välittyivät meille luonnollisesti anonyymeina. Kyselylomakkeen kysymykset muodostettiin ja valittiin teoreettisen viitekehyksen ja tutkimuskysymysten perusteella. Lähtökohtana oli miettiä, mikä on oleellista ja tarpeellista tietää juuri tätä tutkimusta ajatellen. Pyrimme suunnittelemaan kysymyslomakkeen kysymykset mahdollisimman helpoiksi ja nopeiksi vastata. Lähetimme kyselyn ennen sen julkaisemista useammalle taholle testaukseen ja pyysimme palautetta. Saamamme palautteen perusteella muokkasimme kyselyä vielä joiltain osin paremmaksi.

Ennen kyselylomakkeen lähettämistä olimme pyytäneet ja saaneet Turun kaupungilta tutkimusluvan kaupungin koulujen osalta. Pyysimme ja saimme tutkimusluvan myös Rauman normaalikoulusta. Lisäksi haimme kouluterveydenhoitajia varten tutkimusluvut Satakunnan hyvinvointialueelta sekä Varsinais-Suomen hyvinvointialueelta, mutta ehdimme saamaan luvan ainoastaan Satakunnan hyvinvointialueelta.

Keräsimme listan koulujen rehtoreista koulujen nettisivuilta ja lähetimme rehtoreiden sähköpostiosoitteisiin tekemämme webropol-kyselylinkin saateviestin kera. Pyysimme rehtoreita välittämään sähköpostiviestimme oman koulunsa käsityönopeettajille. Tutkimukseen osallistuminen ja vastaaminen ei edellyttänyt käsityön aineenopettajan pätevyyttä, vaan riitti, että opettaa käsitöitä. Vastausaikaa opettajille annettiin reilu viikko. Rauman kaupungin kouluterveydenhoitajille kyselymme välitti yhteyshenkilö. Yhteyshenkilönä toimi Rauman koulu- ja opiskeluterveydenhoitajien esihenkilö. Kouluterveydenhoitajille vastausaikaa kyselyyn annettiin viikko. Koska Varsinais-Suomen hyvinvointialueelta tutkimuslupa jäi

puuttumaan aikataulun puitteissa, jouduimme jättämään Turun kaupungin kouluterveydenhoitajat pois tutkimukseen osallistujien joukosta. Rehtoreille lähetettiin muistutusviesti kyselystä noin puolessa välissä vastausaikaa. Ennen muistutusviestiä olimme saaneet lopullisesta vastausmäärästä 66 % ja muistutuksen jälkeen tulivat loput.

Kokonaisuudessaan vastausmäärä jäi hyvin vähäiseksi (12 kpl).

6.2 Tutkimusmenetelmä

Laadullinen tutkimus pyrkii syventymään siihen, miten ihmiset kokevat ja ymmärtävät tutkittavan asian ja millaisia merkityksiä ja kokemuksia he siihen liittävät (Puusa & Juuti, 2020). Laadullisessa tutkimuksessa tavoite ei ole löytää tutkittavan asian totuutta, vaan pyrkiä tuomaan esiin piilossa olevia asioita ja luomaan johtolankoja, joiden avulla voidaan mahdollisesti ratkaista joitakin ongelmia tai arvoituksia ja saada tietoa tutkittavasta asiasta (Vilka, 2015, 118–120). Laadullisessa tutkimuksessa käytetään usein aineistonkeruun menetelminä esimerkiksi haastatteluja ja havainnointia (Puusa & Juuti, 2020). Määrällisessä eli kvantitatiivisessa tutkimuksessa puolestaan keskitytään lukumääriin ja prosenttiosuuksiin liittyvien kysymysten selvittämiseen. Aineiston keruu toteutetaan tyypillisesti standardoiduilla tutkimuslomakkeilla, joissa on ennalta määritellyt vastausvaihtoehdot. Tulokset esitetään numeerisessa muodossa ja niiden havainnollistamiseen käytetään usein taulukoita ja erilaisia kaavioita. Tutkimusaineistosta saadut tulokset pyritään laajentamaan koko perusjoukkoon tilastollisten menetelmien avulla. (Heikkilä, 2014, 15.)

Koska tutkimuksessamme kerättiin opettajien ja terveydenhoitajien ajatuksia ja käytännön kokemuksia, mutta myös faktatietoja kuten suojarusteiden puhdistukseen liittyviä asioita, on tutkimuksemme monimenetelmällinen. Se sisältää laadulliselle tutkimukselle ominaisia asioita mutta myös määrälliselle tutkimukselle tyypillisiä piirteitä (Anttila, 1996, 137–138). Tutkimus suoritettiin otantatutkimuksena. Otantatutkimuksessa otos edustaa perusjoukkoa ja otoksen tulisi tällaisessa tutkimuksessa olla edustava, jotta tulokset olisivat luotettavia (Heikkilä, 2014, 31). Valitettavasti saimme kyselyymme niin vähän vastauksia, että otosta ei voida pitää kovin luotettavana, mutta tulokset antavat kuvan tutkittavasta ilmiöstä.

Kysymysten asettelu johti pääasiassa yksinkertaisiin ja helposti laskettaviin vastauksiin, minkä vuoksi kvantitatiivinen analyysi oli ensisijainen menetelmä. Vain muutaman kysymyksen kohdalla käytettiin laadullista sisällönanalyysiä. Määrällisessä tutkimuksessa analysointi perustuu numeeriseen aineistoon, jonka avulla voidaan mitata tilastollisia yhteyksiä ja eroavaisuuksia. Koska vastauksia oli niin vähän, ei aineistosta ollut mahdollista tai ainakaan

tarkoituksenmukaista analysoida ja määrittää keskiarvoja, keskihajontoja, moodeja ja mediaaneja, jotka ovat tyypillisiä määrälliselle tutkimukselle.

6.3 Tutkimusetiikka

Suomessa tutkimuksen tekemistä ohjaavat tietyt eettiset periaatteet tieteenalaan katsomatta (Kohonen, 2019, 7). Tutkimusetiikka voidaan määritellä käsittämään hyvän tieteellisen tavan, jolla tutkimusta toteutetaan. Se pitää sisällään yhteiset, sovitut pelisäännöt, jotka koskevat kaikkia tutkimuksen tahoja. (Vilka, 2015, 228.) Tutkijoiden tulee kunnioittaa tutkittavien itsemääräämisoikeutta ja ihmisarvoa. Perustuslaki määrittelee oikeudet, jotka kuuluvat jokaiselle. Tutkijoiden tulee kunnioittaa luonnon monimuotoisuutta sekä aineellista että aineetonta kulttuuriperintöä. Lisäksi on taattava, että tutkimukseen osallistumisesta ei koidu haittaa, riskejä tai vahinkoja siihen osallistuville tahoille, kuten ihmisille tai yhteisöille. (Kohonen ym., 2019, 7.)

Kun puhutaan ihmisiin kohdistuvasta tutkimuksesta, korostuvat eettiset kysymykset ihmisten ja tutkijoiden kohdatessa. Lähtökohtana on luottamus, jonka pitäisi vallita tutkijoiden ja tutkittavien välillä. Jos tutkimus sisältää henkilötietojen käsittelyä, tulee se hoitaa lainmukaisesti, suunnitelmallisesti ja vastuullisesti, ja nämä seikat tulee huomioida koko tutkimuksen ja tutkimusaineiston elinkaaren ajan. Jos tutkimuksessa käsitellään henkilötietoja, tulee siitä informoida tutkimukseen osallistuvia selkeästi. Tutkimukseen osallistuville tulee kertoa, miksi henkilötietoja mahdollisesti kerätään, miten niitä säilytetään ja milloin ne poistetaan. Henkilötietoihin ei tule päästä käsiksi sellaiset henkilöt tai tahot, joilla ei ole oikeutta niitä tarkastella. Yksityisyyden suoja tulee huomioida tarkasti. Henkilötietojen käsittelyn informoinnissa tulee huomioida oikea-aikaisuus. Tutkimukseen osallistujaa tulee informoida viimeistään samaan aikaan, kun tietoja aletaan keräämään. (Kohonen ym., 2019, 8–13, 23.)

Tutkimuksessamme henkilötietoja ei kerätty. Henkilötietoja, kuten nimiä ja sähköpostiosoitteita, tarvittiin tutkimuksessa koulujen rehtoreiden osalta. Nämä henkilötiedot ovat julkisia, koulujen verkkosivuilta löytyviä tietoja. Rehtoreiden välityksellä kyselylomakkeet välitettiin eteenpäin käsityönopeuttajille kouluissa. Näin meidän tutkijoiden tietoon ei päätnyt käsityönopeuttajien nimiä tai muita henkilötietoja, emmekä pystyneet yhdistämään vastaajia tiettyihin kouluihin. Lisäksi tarvitsimme henkilötietoja Satakunnan hyvinvointialueen osalta yhdeltä yhteyshenkilöltä, joka välitti tutkimuksen kyselylomakkeen kouluterveydenhoitajille. Yhteyshenkilö itse ei kuulunut kyselyn kohderyhmään. Tällä

järjestelyllä saimme minimoitua omat kontaktimme mahdollisiin kyselyyn vastaajiin, koska emme tarvinneet heidän osaltaan nimilistoja ja sähköpostiosoitteita tietoomme.

Anonymiteetti tutkimukseen osallistumisessa säilyi, eikä tutkimuksessa voitu jäljittää vastaajia yksittäisiin kouluihin. Tutkimuksen aineistonkeräämisen osalta kerromme ainoastaan kaupungit, joiden kouluista tutkimusaineistoa on kerätty.

Tutkimukseen vastaaminen oli täysin vapaaehtoista eikä ketään painostettu siihen. Vapaaehtoisuus tuotiin selkeästi ilmi saatekirjeessä. Tutkimukseen osallistuville kerrottiin tutkimuksen valmistumisajankohta ja se, mistä työ tulisi löytymään valmistuttuaan. Lisäksi esiin tuotiin, missä ja miten kauan tutkimuksen tuloksia tullaan säilyttämään. Näin tutkittaville annettiin ennakkoon tiedot tärkeistä, heidän vastauksiaan koskevista asioista ja käytänteistä.

6.4 Luotettavuus

Tutkimusta tehtäessä pyrkimyksenä tulisi olla virheiden välttäminen ja tutkimuksen luotettavuuden arviointi erilaisin keinoin. Tarkasteltaessa tutkimuksen luotettavuutta, voidaan puhua sen validiteetista ja reliabiliteetista. Erityisesti määrällisessä tutkimuksessa korostuu reliabiliteetin ja validiteetin arviointi. Laadullisessa tutkimuksessakin näitä voidaan käyttää, joskin hieman soveltaen. (Hirsjärvi ym., 2009, 231–233.)

Laadullisen tutkimuksen luotettavuuden perustana voidaan nähdä tutkija itse. Tutkijan oma rehellisyys on avaintekijä, johon vaikuttavat hänen tekemät teot, ratkaisut ja valinnat. Näiden tarkastelua luotettavuuden näkökulmasta ei voida unohtaa missään vaiheessa tutkimusta. Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta tarkasteltaessa toistettavuus ei ehkä ole validein keino, koska laadulliset tutkimukset ovat usein ainutkertaisia. Niiden tuloksiin vaikuttavat tutkijan itsensä tekemät päätökset aineiston luokitteluista ja tulkinnoista. Tutkijoiden oma teorian tietous saattaa myös vaihdella vaikuttaen tutkimuksen toteutukseen ja tulkintoihin. Kuitenkin toisen tutkijan tulisi löytää samasta tutkimuksesta edellisen esittämä tulkinta, jos käytössä ovat samat tulkintasäännöt. (Vilka, 2015, 196–198.)

Validiteetilla tarkoitetaan tutkimuksen pätevyyttä. Validiteetti pitää sisällään sekä aineiston, prosessin että tulosten validiteetin. (Anttila, 1996, 402.) Tutkimuksen validiteetilla tarkoitetaan sitä, miten hyvin tutkimusmenetelmä tai mittari pystyy mittaamaan sitä, mitä tutkimuksen oli alun alkaenkin tarkoitus mitata. Tähän vaikuttaa se, miten tutkittavat ovat ymmärtäneet heille esitetyt kysymykset mittarissa, kuten kyselylomakkeessa. Siksi

validiuteen tulisi kiinnittää huomiota jo tutkimusta suunniteltaessa. (Vilka, 2015, 193.) Jos mittarina toimineen kyselylomakkeen kysymykset ovat olleet hankalia ja niissä on ollut tulkinnan varaa vastaajan puolelta, saattaa se tuottaa vääristyneitä vastauksia, jos kyselylomakkeen laatija, eli tutkija itse, ymmärtää ne erilaisella, haluamallaan ja suunnitteleamalla tavalla. Tämä saattaa johtaa vääriin, epäpäteviin tuloksiin. On siis tärkeää, että tutkija pystyy jo kyselylomaketta luodessaan omaksumaan teoriapohjan ja käsitteet aiheestaan mahdollisimman hyvin. Sen avulla hän pystyy luomaan toimivan, totuuteen nojaavan kyselylomakkeen. (Hirsjärvi ym., 2009, 231–232; Vilka, 2015, 193–194.)

Reliabiliteetilla tarkoitetaan luotettavuutta. Se keskittyy tutkimuksen pysyvyyteen, tarkkuuteen ja toistettavuuteen. Reliabelius tutkimuksessa viittaa siis siihen, pystyykö se antamaan ei-sattumanvaraisia tuloksia. Mitä korkeampi reliabiliteetti on, sitä luotettavampana tutkimusta ja siinä käytettyjä mittareita voidaan pitää. Hyvästä reliabiliteetista voi esimerkiksi kertoa se, että samaa henkilöä tutkittaessa eri kerroilla saadaan sama tulos. Jos reliabiliteetti näyttäytyy alhaisena, voi syy löytyä käytetyn mittarin virheellisyydestä. Virheellisyyteen voivat vaikuttaa mittarin heikko suunnittelu ja toteutus sekä ongelmat sen tulkinnassa. (Anttila, 1996, 405–406; Hirsjärvi ym., 2009, 231.)

Tutkimuksen teossa puolueettomuus vaikuttaa luotettavuuden arviointiin. Jos tutkijalla on kytkös tutkittavaan aiheeseen, saattaa se vaikuttaa tutkijan tekemiin valintoihin, vaikka tämä pyrkisikin sitä välttämään. Tärkeää on, että tutkija itse tiedostaa asian ja tuo sen ilmi läpinäkyvästi. Jos tutkimuksella on toimeksiantaja ja rahoittaja, on heillä usein omat intressinsä tutkimuksen tulosten ja niiden julkaisemisen osalta. Toimeksiantajalla on oikeus päättää, mitä tietoa ja tuloksia missäkin jaetaan. Jos tulokset heikentävät toimeksiantajan, kuten yrityksen kilpailutilannetta, saatetaan tuloksia jättää julkaisematta. Tutkijoilla itsellään on kuitenkin ainakin jonkinlainen vastuu tutkimustulosten oikeasta tiedottamisesta ja vähintään tutkimustulosten valikointi ja painotus, jos sellaista on tapahtunut, tulisi tuoda selvästi raportissa esille. (Vilka, 2015, 198, 201.)

Tutkimuksessamme suurin luotettavuuteen heikentävästi vaikuttava tekijä oli vähäinen vastausten määrä kyselylomakkeella saatuna. Vastauksia saatiin yhteensä 12 kappaletta, keskeyttäneitä oli viisi. Vastauksista vain kaksi saimme terveydenhoitajilta. Voidaan siis todeta, ettei terveydenhoitajien osuus riitä millään tavoin antamaan laajempaa tai luotettavaa kuvaa heidän osaltaan asiasta. Vastausten vähäiseen määrään sekä kyselyn keskeyttämissiin saattoi vaikuttaa vastaajien kiire työelämässä, kuormittuneisuus, vähäinen kiinnostus aihetta

kohtaan tai esimerkiksi se, ettei aihetta ollut pohtinut aiemmin eikä mielipidettä olemassa. Kyselylomakkeella oli paljon monivalintakysymyksiä, joihin vastaaminen usein koetaan helpoksi ja nopeaksi. Muutamia avoimia kysymyksiä oli joukossa, joihin kaikki eivät vastanneet. Näiden riski tiedostettiin, mutta niiden sisällyttäminen kyselyyn koettiin kuitenkin tärkeäksi niistä mahdollisesti saatavan tutkimukselle tärkeän tiedon takia. Kyselyn esitestauksella olimme pyrkineet minimoimaan kyselyn ongelmakohdat ja virheet, jotka vastaajien kokemukseen olisivat voineet vaikuttaa negatiivisesti. Viestimme saatekirjeessä, että vastaaminen vie aikaa vain 5–10 minuuttia, jotta lyhyt ajankäyttö houkuttelisi vastaamaan. Saatujen vastausten perusteella tämä piti hyvin paikkansa, koska vastausajat vaihtelivat vain parista minuutista kahdeksaan minuuttiin. Emme siis usko vastaamiseen kuluneen ajan olleen syynä vähäisiin vastauksiin.

Vaikka kysely oli auki alle kaksi viikkoa, emme usko myöskään sen olleen syynä vastausten vähäiseen määrään. Usein vastaaminen tapahtuu pian kyselyn saamisen jälkeen. Jos se jää myöhempään, asia helposti unohtuu ja voi tuntua turhalta palata enää myöhemmin sen pariin.

Tutkijoina meillä ei ollut omia puolueellisia kytköksiä aiheen pariin, ainoastaan aiempien koulutusten ja ammattien tuoma aito mielenkiinto aihetta kohtaan. Halusimme selvittää asiaa, joka meitä oli jäänyt mietityttämään omien koulu- ja opiskelumaailman kokemusten perusteella. Suhtauduimme tutkimukseen ja saatuun aineistoon kriittisesti ja ennakkoluulottomasti tuoden tulokset esiin sellaisina, kuin ne meille näyttäytyivät.

Tutkimuskysymyksillä rajasimme tutkimuksen suuntaa siten, että se vastasi sitä, mitä halusimme ja koimme tärkeäksi selvittää. Kyselylomakkeen kysymyksillä puolestaan haimme vastauksia asioihin, joita tutkimuskysymykset vaativat selvittämään.

Tutkimus on mahdollista toistaa. Sen toteutuksessa on mahdollista tehdä muutoksia, joilla aineistoa mahdollisesti saataisiin kerättyä enemmän. Jos vastauksia kyselyyn tulisi runsaammin, saataisiin aineistosta huomattavasti kattavampi ja luotettavampi. Tämä vaatisi laajemman alueen, jolta vastauksia lähdetäisiin keräämään. Mahdollisuuksia olisi muuttaa aineistonkeräämistä esimerkiksi havainnoivaksi tai haastatteluksi.

7 Tulokset

7.1 Tutkimukseen vastaajat

Tutkimukseen vastasi 10 käsityönopettajaa ja 2 kouluterveydenhoitajaa.

Kouluterveydenhoitajilla sekä suurimmalla osalla käsityönopettajista (80 %) oli yli 10 vuoden työkokemus. Vain yhdellä käsityönopettajista työkokemus oli 0–5 vuotta ja toisella 6–10 vuotta.

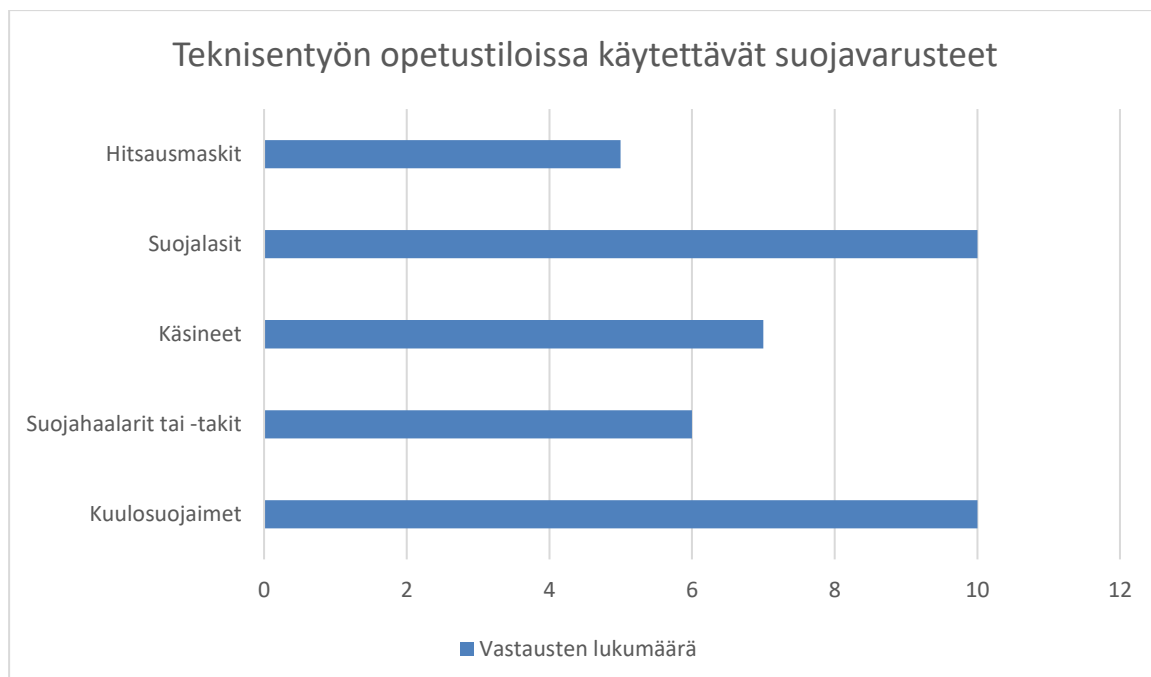
Vastaajista kaksi käsityönopettajaa ei osannut sanoa, mitä suojarusteita teknisessä työssä käytetään. Toisesta vastauksesta kävi ilmi, että henkilö toimii tekstiilityönopettajana, ja myös toinen vastaus viittaa tähän, sillä teknisen työn opettajana toimivan voisi odottaa osaavan nimetä ainakin jonkin käytettävän suojarusteen. Koska kyselymme kohderyhmänä olivat teknisentyönopettajat ja kouluterveydenhoitajat, jätimme nämä kaksi vastausta pois tulosten käsittelystä kohderyhmään kuulumattomina.

7.2 Suojarusteiden käyttö teknisessä käsityössä

Kyselyssä kartoitettiin vastaajien kouluissa, teknisen käsityön oppitunneilla käytettäviä suojarusteita. Vastaajia pyydettiin valitsemaan käytössä olevat suojarusteet valmiista vaihtoehdoista sekä tarvittaessa mainitsemaan muita käytössä olevia varusteita.

Vastaajien mukaan yleisimmin käytössä olevat suojarusteet ovat kuulosuojaimet ja suojalasit, joita ilmoitti kaikki vastaajista (N=10) opetustiloissa käytettävän. Seitsemän vastaajaa kertoi, että opetustiloissa käytetään käsineitä ja kuusi vastaaja ilmoitti suojahaalareiden tai -takkien käytöstä. Viisi vastaajaa ilmoitti hitsausmaskien käytöstä opetustiloissa. Kukaan vastaajista ei ilmoittanut muita suojarusteita käytettävän.

Suojarusteiden yleisyys on esitetty kuviossa kaksi.

Kuvio 2. Teknisentyön opetustiloissa käytettävät suojavaarusteet (N=10).

7.3 Vastaajien ajatukset suojavaarusteiden välityksellä leviävien loistartuntojen mahdollisuudesta

Suurin osa eli kuusi vastaajaa oli pohtinut loisten, kuten päätäin, leviämistä käsityössä käytettävien yhteisten suojavaarusteiden kautta, kun taas neljä vastaajaa ei ollut asiaa pohtinut aiemmin (kuvio 3).

Kuvio 3. Onko vastaaja pohtinut loisten leviämistä suojarusteiden kautta (N=10).

Halusimme selvittää vastaajien ajatuksia loisten mahdollisesta leviämisestä tarkemmin ja kysyimme heiltä, että ”Pitävätkö vastaajat mahdollisena, että teknisen työn opetuksessa käytettävien yhteisten suojarusteiden kautta voisi tapahtua loisten leviämistä oppilaiden välillä?” Suurin osa vastaajista eli seitsemän vastaajaa katsoi, että loisten leviäminen on mahdollista, kun taas kaksi vastaajaa ei pitänyt sitä todennäköisenä. Yksi vastaaja ei osannut ottaa kantaa asiaan. Alla oleva kaavio (kuvio 4) kuvaa vastausten jakautumista prosentuaalisesti.

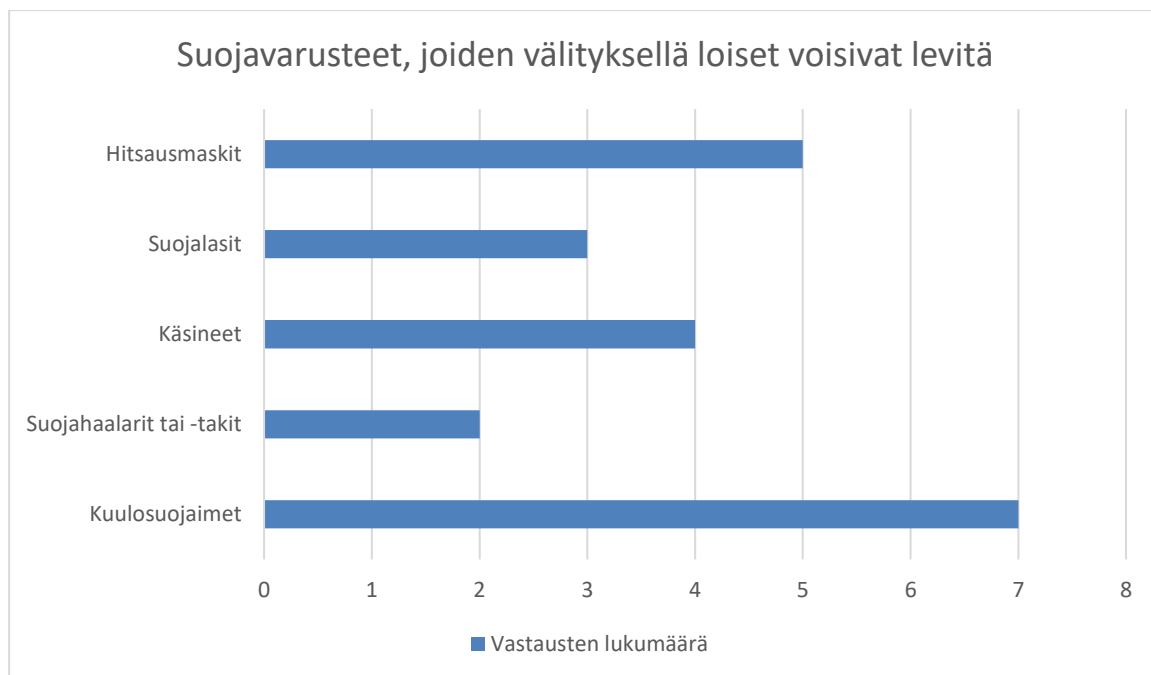

Kuvio 4. Näkemys loisten leviämisen mahdollisuudesta yhteisten suojarusteiden kautta (N=10). Kaksi vastaajaa ei pitänyt loisten leviämistä suojarusteiden kautta mahdollisena. Näiltä vastaajilta kysyttiin tarkentava kysymys siitä, miksi vastaaja kokee, etteivät loiset voisi levitä suojarusteiden välityksellä. Vastaajat kertoivat seuraavaa:

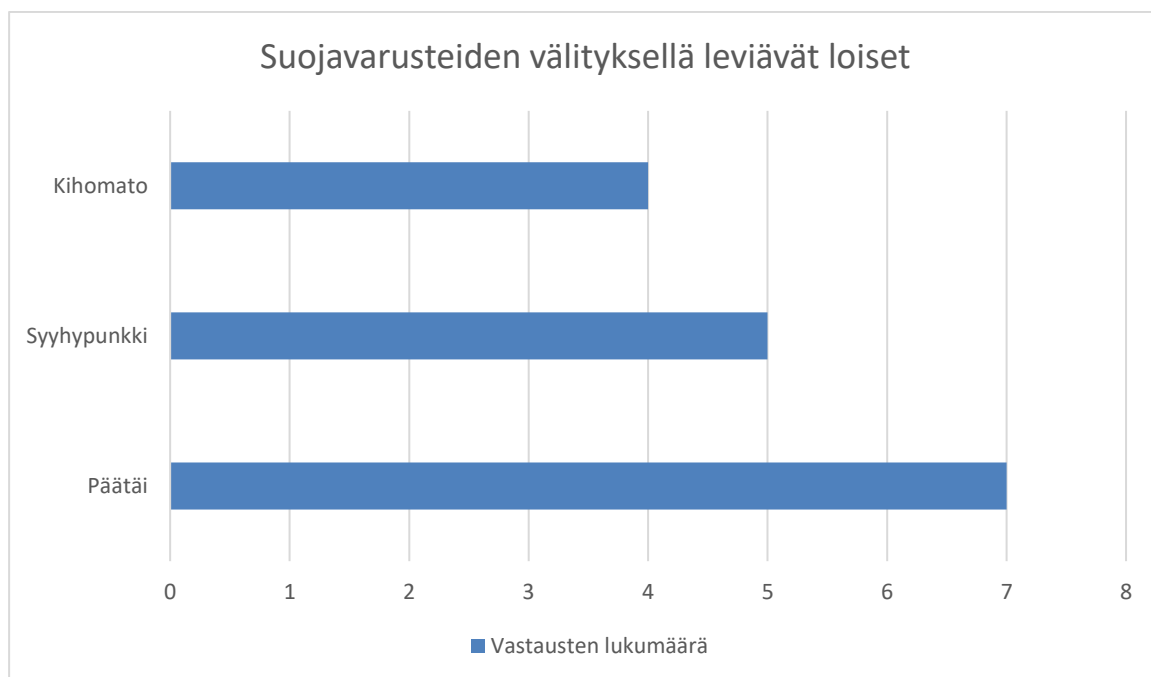
”Suojarusteet ovat käytössä harvoin, jolloin loiset ehtivät kuolla ennen seuraavaa käyttökertaa. Alakoulussa työtakkeja ja kuulosuojaimia tarvitaan harvoin ja kun tarvitaan jokaiselle oppilaalle on omat, ettei tarvitse vaihtaa kesken oppituntia suojarusteita toisten kanssa.” (Vastaaja 3)

”Teoriassa pieni mahdollisuus voisi olla, jos kovin peräkkäin on oppitunnit ja suojaruste vaihtuu oppilaalta toiselle. Kovapintaisissa esim. suojarasteissa tuskin tällöin kovin hyvin pysyy.” (Vastaaja 4)

Kuvioissa viisi ja kuusi on esitetty vastaajien näkemykset siitä, mitä suojarusteita vastaajat pitivät mahdollisina loistartuntojen levittäjinä ja sitä, mitä loisia vastaajat pitivät sellaisina, jotka voisivat levitä suojarusteiden kautta. Nämä kysymykset eivät tulleet esille niille kahdelle vastaajalle, jotka eivät pitäneet suojarusteita mahdollisina levittäjinä. Kaikki seitsemän kysymykseen vastannutta pitivät kuulosuojaimia mahdollisina tartuntojen levittäjinä, kun taas hitsausmaskeja viisi vastaajaa, käsineitä neljä vastaajaa, suojarasteja kolme vastaajaa ja suojarasteita vain kaksi vastaajaa. Kaikki vastaajat katsoivat, että päätät voivat levitä suojarusteiden välityksellä. Syyhypunkin osalta näin arvioi viisi vastaajaa ja kihomadon osalta neljä vastaajaa.

Kuvio 5. Suojavarusteet, joiden välityksellä vastaajat katsoivat loisten voivan levitä (N=7).

Kuvio 6. Suojavarusteiden välityksellä todennäköisimmin leviävät loiset vastaajien arvioimana (N=7). Vain kaksi vastaajaa oli sitä mieltä, että heillä on riittävästi tietoa erilaisten loisten mahdollisesta leviämiskäytännöstä suojavarusteiden välityksellä. Neljä vastaajaa koki, että heillä ei ollut riittävästi tietoa ja saman verran vastaajia ei osannut vastata kysymykseen. Alla oleva kaavio (kuvio 7) kuvaa vastausten jakautumista.

Kuvio 7. Kokemus riittävästä tiedosta loisten leviämiskäytännöihin liittyen (N=10).

7.4 Loistartuntojen leviämiseen vaikuttavat toimenpiteet kouluissa

Tutkimuksessa selvitettiin loistartuntojen leviämiseen vaikuttavia toimenpiteitä kouluissa keskittyen ohjeistukseen, saatuun koulutukseen, yhteistyöhön sekä suojavarusteiden puhdistuksen ja desinfioinnin käytäntöihin. Tarkastelun kohteena oli, oliko kouluissa annettu aiheesta ohjeita käsityönopettajille sekä olivatko opettajat ja kouluterveydenhoitajat saaneet koulutusta tartuntojen ehkäisemiseksi ja tekivätkö he yhteistyötä loistartuntojen torjunnassa. Tärkeänä osana tutkimusta oli se, kenen vastuulla kouluissa oli suojavarusteiden puhdistus ja mahdollinen desinfiointi sekä se, miten nämä toimenpiteet kouluissa käytännössä toteutettiin.

Koulutusta loistartuntojen ehkäisemisestä suojavarusteiden käyttöön liittyen oli saanut vain yksi vastaaja. Loput yhdeksän vastaajaa ei ollut saanut koulutusta aiheeseen liittyen (kuvio 8).

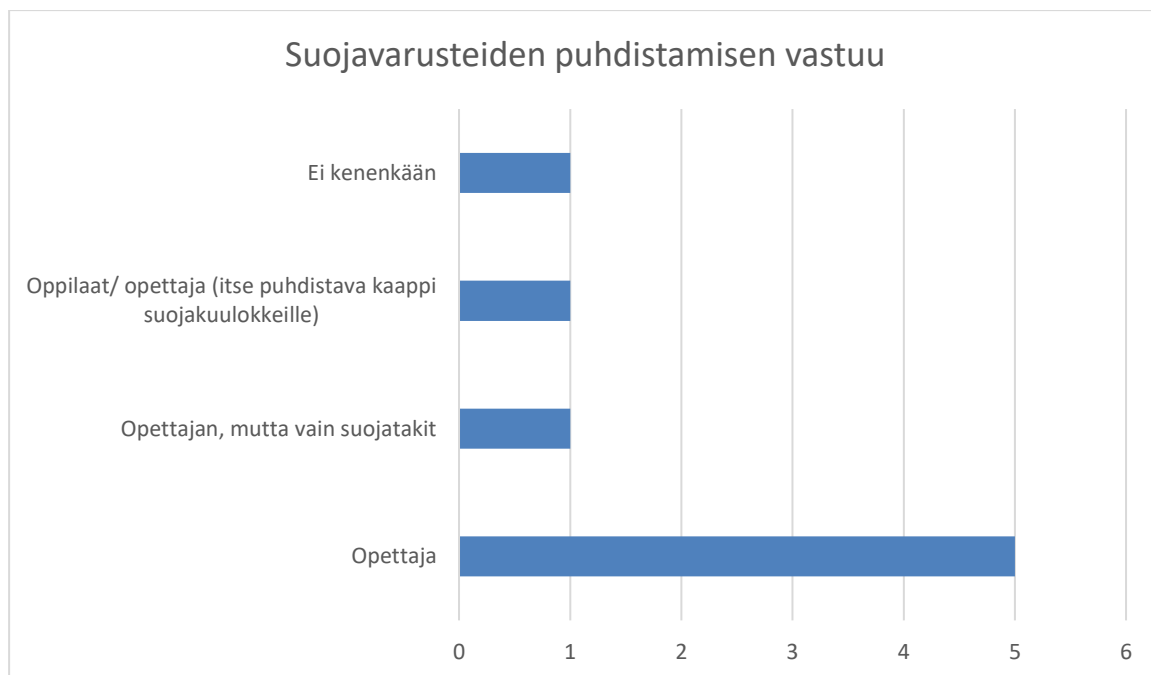

Kuvio 8. Saatu koulutus loistartuntojen ehkäisemisestä suojarusteiden käyttöön liittyen (N=10). Saatujen vastausten perusteella, joissakin kouluissa oli ohjeistusta loistartuntojen ehkäisemiseksi, sillä kolme vastaajaa tiesi tällaisia ohjeita olevan. Yhtä paljon vastaajia tiesi kertoa, että ohjeita ei ole ja neljä vastaajaa ei osannut vastata kysymykseen. Kyselyssämme oli tarkentava kysymys, jossa kysyttiin, onko ohjeissa huomioitu teknisen työn opetuksessa käytettävät suojarusteet. Vastausten perusteella ohjeissa ei ole huomioitu suojarusteita, sillä yhtään ”kyllä” vastausta ei tähän kysymykseen tullut. Tätä on havainnollistettu kuviossa yhdeksän.

Kuvio 9. Kouluista löytyvät ohjeet loistartuntojen ehkäisemiseksi suojarusteiden käyttöön liittyen (N=10).

Vastausten perusteella teknisen työn luokassa käytettyjen suojarusteiden puhdistus kuului opettajille. Yksi vastaajista tarkensi, että opettaja huolehtii ainoastaan suojavaatteiden pesettämisestä. Yksi vastaaja kertoi, että kuulosuojaimet säilytetään itse puhdistavassa kaapissa, mutta muita suojarusteita ei puhdisteta. Tämä merkittiin taulukkoon siten, että sekä oppilaat että opettaja ovat vastuussa suojarusteiden puhdistamisesta. Yksi vastaajista puolestaan totesi, että puhdistuksesta ei vastaa kukaan. Seuraavassa kaaviossa (kuvio 10) kuvataan suojarusteiden puhdistamisen vastuuta.

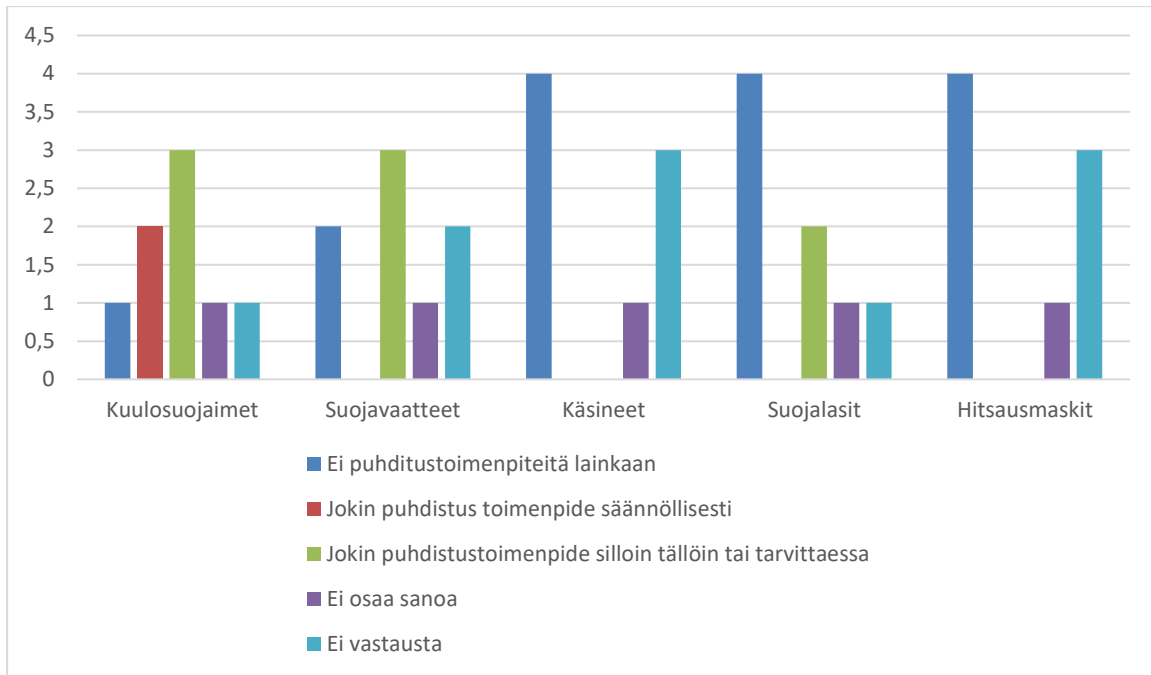

Kuvio 10. Suojavarusteiden puhdistamisen vastuu (N=8).

Avoimeen kysymykseen suojavarusteiden säilytykseen ja puhdistukseen vastasi kahdeksan käsityöopettajaa. Vastaukset luokiteltiin viiteen eri luokkaan kunkin suojavarusteen osalta.

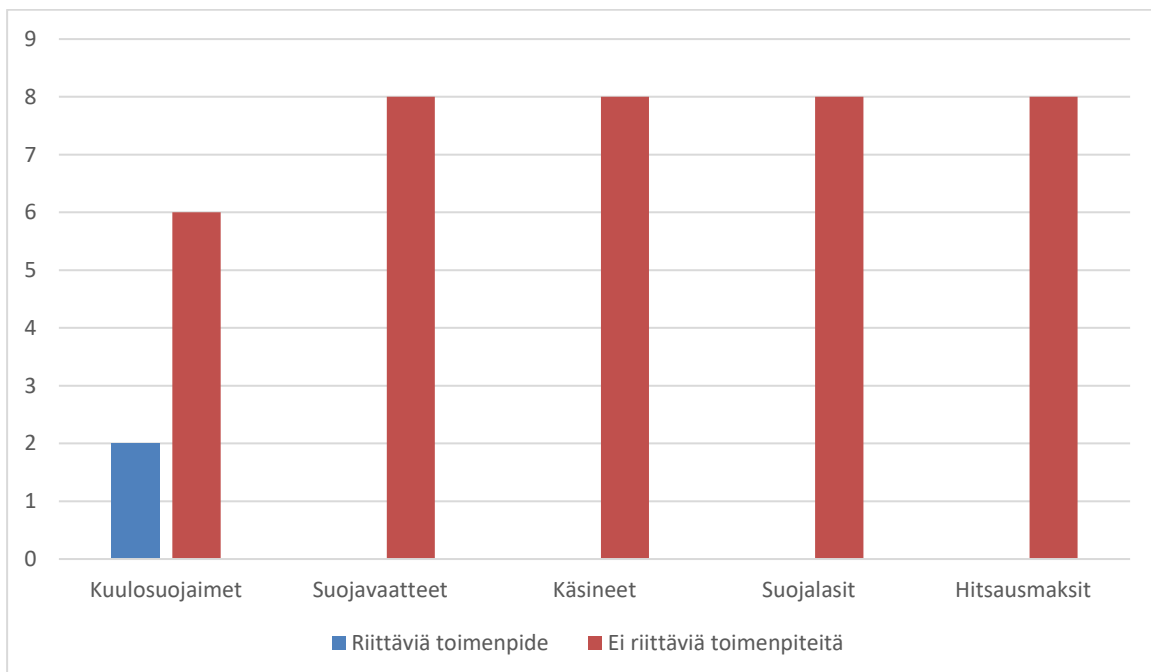
Luokat olivat: Ei puhdistustoimenpiteitä, jokin puhdistustoimenpide säännöllisesti, jokin puhdistustoimenpide silloin tällöin tai tarvittaessa, ei osaa sanoa ja ei vastausta.

Kuulosuojainten osalta puhdistustoimenpiteenä oli mainittu UV-kaapit ja desinfiointi 4 kertaa vuodessa. Suojavaatteiden osalta vastauksissa tuli esille pesu tarvittaessa ja pesu kerran lukukaudessa. Suojalasien osalta ei tullut esille puhdistustoimenpiteitä kuten ei myöskään hitsausmaskien tai käsineiden osalta. Kuviossa 11 näkyy saatujen vastausten jakauma.

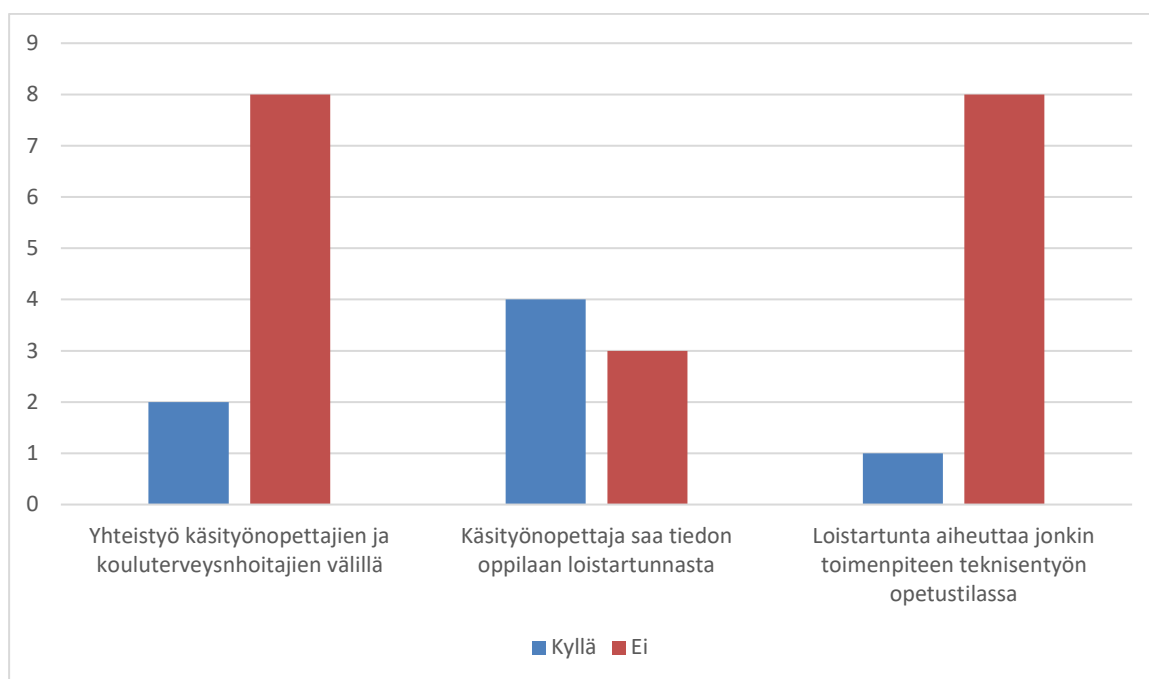
Kuvio 11. Puhdistustoimenpiteet eri suojavarusteiden osalta (N=8).

Kun edellä esitetyt vastaukset suojavarusteiden säilytyksestä ja puhdistuksesta luokitellaan siten, että puhdistustoimenpiteitä pidetään riittävinä loistartuntojen leviämisen estämiseksi tai niitä ei pidetä riittävinä, on kaavio vielä selkeämpi (kuvio 12). Kaaviossa vastaukset ”tarvittaessa”, ei osaa sanoa” tai vastaamatta jättäminen, on luokiteltu riittämättömäksi toimenpiteeksi.

Kuvio 12. Puhdistustoimenpiteiden riittävyys suojavarusteittain (N=8).

Tutkimuksessa halusimme selvittää, tekevätkö käsityöopettajat ja kouluterveydenhoitajat yhteistyötä loistartuntojen ehkäisemiseksi ja saavatko käsityöopettajat tiedon, mikäli oppilaalla on loistartunta. Kartoitimme myös koulujen mahdollisia toimenpiteitä loistartuntatapauksissa. Alla olevassa kaaviossa (kuvio 13) on havainnollistettu saatuja vastauksia. Vastauksista kävi ilmi, että yhteistyötä on vähäisessä määrin, mutta osa opettajista saa kuitenkin tiedon, mikäli oppilaalla on loistartunta. Toimenpiteitä kouluissa tehdään ja ne ovat pääsääntöisesti kotien tiedottamista. Jos kyseessä on useamman oppilaan tartunta, voidaan konsultoida tartuntatautihoitajaa tai tieto toimitetaan siivoojille siivouksen tehostamiseksi. Vain yhdessä vastauksessa tuli esille välineiden puhdistus ja hävittäminen, jonka voidaan olettaa liittyvän käsityöluokkaankin.

Kuvio 13. Yhteistyö ja tieto loistartunnasta.

8 Johtopäätökset

Tutkimuksen tavoite oli selvittää aiheuttavatko teknisessä työssä käytettävät suojaruusteet kuten kuulosuojaimet, suojavaatteet ja -käsineet riskiä loisten, kuten päätäin, syyhypunkin ja kihomatojen leviämislle oppilaiden välillä. Koska aiempaa tutkimusta aiheesta emme löytäneet, pyrimme tutkimuskysymysten avulla selvittämään käsityönopettajien ja kouluterveydenhoitajien ajatuksia loistartuntojen leviämisen mahdollisuudesta suojaruusteiden välityksellä sekä sitä, millaisia mahdollisia ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä kouluissa käytetään.

Työturvallisuuslain (738/2002) mukaan opetus on järjestettävä siten, ettei siitä aiheudu haittaa oppilaiden terveydelle. Tämän vuoksi käsityön oppitunneilla käytetään monenlaisia henkilönsuojaimia suojaamaan oppilaiden terveyttä. Vastausten perusteella kaikista teknisentyön opetustiloista löytyy kuulosuojaimet ja suojalasit. Myös suojakäsineitä, suojavaatteita ja hitsausmaskeja löytyi monista opetustiloista.

Suojaimet ovat lähtökohtaisesti tarkoitettu henkilökohtaiseen käyttöön, mutta koulussa ne ovat usein monien oppilaiden käytössä, jopa saman oppitunnin aikana. Yhteiskäytössä olevien suojaruusteiden osalta työnantajan tulee varmistaa suojainten turvallisuus ja hygienian (Valtioneuvoston asetus henkilösuojainten valinnasta ja käytöstä työssä 427/2021, 3§). Saatujen vastausten perusteella tilanne ei kuitenkaan näin ole pääsääntöisesti minkään suojaruusteen osalta.

Tutkimuksen tulosten perusteella suurin osa vastaajista piti loisten (päätäin, syyhypunkin ja kihomadon) leviämistä mahdollisena teknisentyön opetuksessa käytettävien yhteisten suojaruusteiden kautta. Kaikki vastaajat pitivät kuulosuojaimia mahdollisena välineenä tartuntojen leviämässä, kun taas suojavaatteita piti mahdollisena tartunnan levittäjänä vain noin kolmas osa vastaajista. Suojavaatteet olivat siis melko heikosti tunnettu loisten levittäjänä toimiva varuste, vaikka vaatteet voivat hyvinkin toimia päätäiden ja myös syyhypunkkien levittäjinä (Airola, 2024; Eerola, 2024; Tyks, 2024).

Vaikka vastaajat pitivät mahdollisena, että loiset voisivat levitä suojaruusteiden välityksellä, tämä ei näkynyt koulujen käytännöissä. Yksikään vastaus ei viitannut ohjeistukseen, joka käsittelisi loisten leviämisen ehkäisyä suojaruusteiden kautta. Lähes kaikki vastaajat, yhtä lukuun ottamatta, eivät olleet saaneet koulutusta asiassa, ja vain kahdessa vastauksessa mainittiin UV-puhdistuskaapit suojakuulokkeille. Muutoin suojaruusteiden

puhdistustoimenpiteet joko puuttuivat kokonaan tai olivat niin satunnaisia, kuten desinfiointi neljä kertaa vuodessa tai pesu kerran lukukaudessa, ettei niillä olisi merkittävää suojaavaa vaikutusta, mikäli loinen olisi siirtynyt oppilaasta suojarusteeseen.

Teoriatiedon perusteella teknisessä työssä käytetään sellaisia suojarusteita sellaisissa paikoissa, joissa loisten siirtyminen suojarusteeseen on mahdollista. Koska tutkimuksessa saatujen vastausten perusteella asiaa ei pääsääntöisesti ole huomioitu kouluissa sellaisina toimenpiteinä, jotka ehkäisisivät tartunnan leviämistä, muodostavat suojarusteet käsityksemme mukaan jonkinlaisen riskin loisten leviämälle.

9 Pohdinta

Kouluissa suojellaan oppilaiden terveyttä esimerkiksi edellyttämällä kuulosuojainten ja suojavaatteiden käyttöä. Käsitöissä käytössä oleviin koneisiin ja laitteisiin liittyen on olemassa tarkat käyttö- ja turvallisuusohjeet ja niiden käyttö vaatii opettajan antaman perehdytyksen. Näin pyritään takaamaan käyttäjien turvallisuus. Samalla kuitenkin unohdetaan se, mitä muita riskejä oppilaiden suojelemiseksi tarkoitettujen yhteisten suojarusteiden käyttö saattaa aiheuttaa. Vaikka suojarusteiden käytön perimmäinen tarkoitus on nimenomaan olla osa oppilaiden turvallista työskentelyä, näin ei välttämättä kuitenkaan ole. Saatujen vastausten perusteella suojarusteiden puhdistuksesta ja desinfioinnista ei huolehdita riittävästi, mikä saattaa altistaa oppilaat loistartunnoille ja niiden leviämislle. Miksi näin on ja mitä vaihtoehtoja olisi tilanteen parantamiseksi?

Kouluissa suojarusteiden puhdistaminen, desinfiointi tai vaihtaminen saattaa jäädä riittämättömäksi monestakin syystä. Käytössä oleva budjetti voi olla yksi syy. Kouluilla ei välttämättä ole riittävästi varoja hankkia jokaiselle oppilaalle omia suojarusteita ja myös desinfiointiaineet ja -laitteet maksavat. Toiseksi, mikäli suojarusteita hankittaisiin enemmän, vaatisi niiden säilytys enemmän tilaa, joka sekin vaatii rahaa. Lisäksi tutkimuksessamme tuli esille tiedon puute. Kouluissa ei ole ohjeita ja toimintamalleja suojarusteiden puhdistukseen, eikä opettajat ole saaneet koulutusta suojarusteiden puhdistuksesta ja desinfioinnista loistartuntojen varalta. Tutkimuksemme mukaan suojarusteiden puhdistuksen ja desinfioinnin vastuuta ei ollut joko kenelläkään, tai siitä huolehtivat opettajat. Käsityön oppiaineessa opettajilla on jo entuudestaan laaja vastuualue, joka kattaa oppituntien lisäksi myös esimerkiksi materiaalien hankinnan sekä koneiden ja laitteiden kuntoon ja huoltoon liittyvät selvitykset. Koska suojarusteiden huolto, puhdistus ja desinfiointi on tutkimuksemme mukaan tällä hetkellä opettajien vastuulla, se saattaa jäädä riittämättömäksi muun työkuorman ohella. Ajanpuute voi olla myös ongelma, sillä oppituntien tiukka aikataulu ei ainakaan helpota suojarusteiden asianmukaista huoltoa oppituntien tai oppilaiden välillä.

Tilanteen parantamiseksi henkilösuojainten puhdistukseen ja desinfiointiin tulisi luoda selkeät toimintamallit, joiden avulla varmistetaan, että yhteisessä käytössä olevat henkilösuojaimet täyttävät valtioneuvoston asetuksen (427/2021) vaatimukset ja ovat oppilaille turvallisia ja hygieenisiä käyttää. Loistartuntojen leviämisen estämiseksi olisi hyvä rajata erityisesti kuulosuojainten, suojavaatteiden ja -käsineiden käyttöä siten, että samaa

suojainta käyttäisi vain yksi oppilas yhden päivän aikana. Käytön jälkeen suojavarusteet voisi joko vaihtaa, pestä tai desinfioida. Suojavarusteiden puhdistus ja desinfiointi tulisi selkeästi osoittaa jollekin muulle taholle tai järjestää niin, että se hoituu ilman opettajille koituvaa lisätyötä. Esimerkiksi oppilas voisi laittaa suojatakin käytön jälkeen pesulaan menevään pussiin, jonka esimerkiksi siistijä toimittaisi eteenpäin pesuun. Tällaisen järjestelmän toteuttaminen edellyttäisi lisäresursseja sekä ajankäytön että rahoituksen suhteen. Toinen vaihtoehto voisi olla oppilaiden osallistaminen huolehtimaan suojavarusteiden pesusta käsityöluokan yhteyteen sijoitetulla pyykinpesukoneella. Tällöin oppilaat saisivat samalla opetusta ja kokemusta tulevaisuudessa tarpeellisesta kotityön hoitamisesta. Edellä mainitut toimintatavat tulisi ottaa käyttöön ainakin silloin, jos koulussa esiintyy loisepidemia.

9.1 Jatkotutkimusaiheita

Aiheen tiimoilta olisi mielenkiintoista tutustua koulujen haitta- ja vaara-arviointeihin, sekä siihen, onko niissä otettu huomioon loisten mahdollinen leviäminen käsityössä käytettävien suojainten välityksellä. Tutkimusaiheestamme olisi mielenkiintoista saada enemmän tietoa ja kerätä laajempi, koko Suomea paremmin edustava aineisto koulukohtaisista käytänteistä, niiden yhteneväisyyksistä ja eroista sekä henkilökunnan tietoisuudesta, toimista ja yleisistä toimintamalleista. Toinen vaihtoehto olisi tehdä suppea, mutta laadukas tutkimus esimerkiksi havainnoimalla itse paikan päällä käytänteitä eri kouluissa ja haastatteleamalla opettajia ja kouluterveydenhoitajia sekä mahdollisesti myös rehtoreita asian tiimoilta.

Erityisen mielenkiintoista olisi toteuttaa tutkimus yhteistyössä terveydenhuollon kanssa, jossa oikeasti selvitetäisiin, löytyykö kouluissa käytetyistä suojavarusteista loisia esimerkiksi loisepidemioiden aikana. Tällaisessa tutkimuksessa voitaisiin kerätä näytteitä kuulosuojaimista sekä suojavaatteista ja -käsineistä eri kouluista ja analysoida ne laboratoriossa loistartuntojen varalta. Tällainen tutkimus antaisi konkreettista tietoa siitä, voivatko yhteiskäytössä olevat suojavarusteet toimia loisten leviämisreittinä ja kuinka suuri riski tällaisessa todellisuudessa on.

Lähteet

- Airola, K. (3.1.2024.) Syyhy (scabies). Lääkärikirja Duodecim. Terveyskirjasto. Saatavilla 17.2.2025 <https://www.terveyskirjasto.fi/dlk00507>
- Anttila, P. (1996.) Tutkimisen taito ja tiedon hankinta. Taito-, taide- ja muotoilualojen tutkimuksen työvälaineet. Artefakta 2. Akatiimi Oy.
- Haarala, P., Honkanen, H., Mellin, O-K. & Tervaskanto-Mäentausta, T. (2015).
Terveystenhoitajan osaaminen. Edita.
- Eerola, H. (3.9.2024). Päätäit. Lääkärikirja Duodecim. Terveyskirjasto. Saatavilla 10.2.2025 <https://www.terveyskirjasto.fi/dlk00972>
- Heikkilä, T. (2014). Tilastollinen tutkimus. Edita Publishing Oy.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. (2009). Tutki ja kirjoita. Tammi.
- Inki, J., Lindfors E. & Sohlo J. (toim.) (2012). Käsityön työturvallisuusopas perusopetuksen teknisen työn ja tekstiilityön opetukseen (7. uud.p.). Opetushallituksen oppaat ja käsikirjat 2011:15
- Kohonen, I., Kuula-Luumi, A. & Spoof, S-K., Tutkimuseettinen neuvottelukunta, (3/2019).
Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja. Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettisen periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa.
Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2019. Toinen uudistettu painos. Saatavilla 7.3.2025 https://tenk.fi/sites/default/files/2021-01/Ihmistieteiden_eettisen_ennakoarvioinnin_ohje_2020.pdf
- Kulonen, S., Potilaan lääkärilehti, (13.8.2013). Päätäi on kurja koulukaveri. Saatavilla 27.2.2025 <https://www.potilaanlaakarilehti.fi/uutiset/paatai-on-kurja-koulukaveri/>
- Perusopetuslaki 21.8.1998/1998. <https://finlex.fi/fi/lainsaadanto/1998/628>
- Pirkanmaan hyvinvointialue. (3.2.2025). Kihomato, ohje ammattilaisille. Saatavilla 20.3.2025. <https://www.pirha.fi/ammattilaiselle/infektioiden-torjunta-ja-hoito/infektioiden-hoito-ja-diagnostiikka/ohjeet-taudin-taudinaiheuttajan-tai-mikrobin-mukaan-aakkosittain/kihomato>
- Pirkanmaan hyvinvointialue. (18.7.2024). Toimintayksiköiden infektioiden torjunta. Saatavilla 3.4.2025 <https://www.pirha.fi/ammattilaiselle/infektioiden-torjunta-ja-hoito/infektioiden-torjunta/toimintayksikoiden-infektioiden-torjunta>
- Puusa, A., Juuti, P., & Aaltio, I. (2020). Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Gaudeamus.

- Renko, M. & Salo, E. (18.11.2020). Lasten infektioaudit. Ihon ja ihonalaisen kudoksen infektiot. Päätät, kihomadot ja syyhy. Duodecim oppiportti. Saatavilla 11.3.2025 <https://www.oppiportti.fi/oppikirjat/lif00038>
- Rostila, T. & Salo, E. (2000). Loiset – pienet mutta epämiellyttävät seuralaiset kotona ja päiväkodissa. Lääketieteellinen aikakauskirja Duodecim. 116(3): 289–296. Saatavilla 27.2.2025. <https://www.duodecimlehti.fi/duo91326>
- Saarnikko, K. & Toikkanen, U. (15.11.2024). Syyhytartunnat vähentyneet - puriko uusi lääke. Potilaan lääkirilehti. Saatavilla 27.2.2025. <https://www.potilaanlaakarilehti.fi/uutiset/syyhytartunnat-vahentyneet-puriko-uusi-laake/>
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL). (13.3.2024). Syyhy. Saatavilla 17.2.2024. <https://thl.fi/aiheet/infektioaudit-ja-rokotukset/taudit-ja-torjunta/taudit-ja-taudinaiheuttajat-a-o/syyhy>
- Tunturi, S., (22.2.2022). Kihomato. Lääkirikirja Duodecim, Terveyskirjasto. Saatavilla 23.2.2025. <https://www.terveyskirjasto.fi/dlk00427>
- Turunen, T. Pekkanen, E & Lyytikäinen, O. (2016). Torjuntatoimet syyhyepidemoissa. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen julkaisu. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/131163/URN_ISBN_978-952-302-708-4.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Turun yliopistollinen keskussairaala (TYKS), Varsinais-Suomen hyvinvointialue (Varha). (2024). Päätät. Saatavilla 10.2.2025 <https://hoito-ohjeet.fi/fi/Ohjepankki/VSSHP/P%C3%A4%C3%A4t%C3%A4it.pdf>
- Työterveyslaitos. (N.d.). Henkilönsuojaimet. Saatavilla 3.3.2025 <https://www.ttl.fi/teemat/tyoturvallisuus/henkilonsuojaimet>
- Työturvallisuuslaki 23.8.2002/738 <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2002/20020738>
- UKK-instituutti. (2025). Terve koululainen. Loiset. Opetus- ja kulttuuriministeriö. Saatavilla 23.2.2025 <https://tervekoululainen.fi/ylakoulu/laaekasvatus/tyypillisia-lasten-sairauksia/loiset/>
- Valtioneuvoston asetus henkilönsuojainten valinnasta ja käytöstä työssä 427/2021 <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/saadskokoelma/2021/427>
- Valtioneuvoston asetus nuorille työntekijöille erityisen haitallisista ja vaarallisista töistä 475/2006 <https://finlex.fi/eli?uri=http://data.finlex.fi/eli/sd/2006/475/ajantasa/2021-08-26/fin>
- Vilkkä, H. (2015). Tutki ja kehitä. PS-kustannus.

- Vuento, R. (18.12.2023). Infektioiden aiheuttajat: loiset, bakteerit, arkeonit, sienet, alkueläimet, virukset ja prionit. Lääkärikirja Duodecim. Terveyskirjasto. Saatavilla 17.3.2025 <https://www.terveyskirjasto.fi/dlk00562>
- Vuorela, A. (16.9.2015). Täit ja kihomadot taas riesana – Kouluissa ja päiväkodeissa kuhistaan Yle. Saatavilla 3.4.2025 <https://yle.fi/a/3-8307013>
- Webropol. (2025). Saatavilla 12.3.2025 <https://webropol.fi/>

Liitteet

Liite 1. Saatekirje

Arvoisa vastaanottaja,

Lähestymme koulujen rehtoreita kandidaatin tutkielmaamme liittyen ja pyydämme Teitä ystävällisesti välittämään tämän viestin koulunne käsityönopeettajille:

Olemme käsityön aineenopettajaopiskelijoita Turun yliopistosta. Teemme kandidaatin tutkielmaa, jonka tarkoituksena on selvittää käsityönopeettajien ja kouluterveydenhoitajien näkemyksiä loistartuntojen mahdollisuudesta teknisen työn opetuksessa ja mahdollisia toimia liittyen niihin. Käsityönopeettajalta ei vaadita käsityön aineenopettajan pätevyyttä.

Tutkimusaineistoa kerätään kyselylomakkeella (linkki alempana). Kyselylomakkeen kysymykset ovat pääsääntöisesti nopeita valinta-/monivalintakysymyksiä.

Tutkimukseen vastataan anonymisti, yksittäistä osallistujaa ei voida tunnistaa vastausten perusteella. Osallistuminen on täysin vapaaehtoista. Osallistumalla hyväksyt kuitenkin vastautesi käytön kandidaattitutkielmassa. Kyselyyn vastaaminen kestää noin 5-10 minuuttia. Kysely on auki reilun viikon ajan, ja viimeinen vastauspäivä on 21.3.2025. Opinnäytetyö on valmiina kevään 2025 aikana, jolloin se tulee luettavaksi osoitteeseen www.utupub.fi.

Kyselyyn pääset tästä linkistä:

<https://link.webpolsurveys.com/S/D427E44AD6512987>

Jokainen vastaus on tärkeä ja kiitämme lämpimästi jo etukäteen kaikkia vastaajia.

Ystävällisin terveisin,

Sonja Rintaluoma ja Sanna Virtanen

Liite 2. Tietosuojailmoitus

Rekisterin nimi	Käsityönopettajien ja kouluterveydenhoitajien näkemykset loistartuntojen mahdollisuudesta teknisen työn opetuksessa
Rekisterinpitäjä	Sonja Rintaluoma, skrint@utu.fi . Käsityön aineenopettajaopiskelija, Turun Yliopisto. Sanna Virtanen, smaavi@utu.fi . Käsityön aineenopettajaopiskelija, Turun Yliopisto.
Vastuuhenkilön yhteystiedot	Sonja Rintaluoma, skrint@utu.fi . Sanna Virtanen, smaavi@utu.fi .
Tietosuojavastaavan yhteystiedot	DPO@utu.fi +358 29 450 4361
Henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset ja käsittelyn oikeusperuste	Tiedot kerätään kandidaatintutkielmaa varten, jossa selvitetään käsityönopettajien ja kouluterveydenhoitajien tietoisuutta loistartuntojen mahdollisuudesta teknisen työn opetuksessa ja toimia tartuntojen ehkäisyyn teknisen työn luokissa. Kyselyt lähetetään koulujen rehtorin kautta käsityönopettajille ja kouluterveydenhoitajille. Henkilötietojen EU:n yleisen tietosuojasetuksen 6 artiklan mukaisena käsittelyperusteena on ☒ käsittely on tarpeen tieteellistä tutkimusta varten (yleinen etu 6 art. 1 a-kohta) ☐ rekisteröity on antanut suostumuksensa henkilötietojen käsittelyyn (suostumus 6 art. 1 e-kohta) ☐ muu mikä _____
Käsiteltävät henkilötietoryhmät	Rekisteriin talletetaan rekisteröidystä seuraavia tietoja: Kokemuksia, tietoisuutta ja toimia loistartuntoihin liittyen käsityön opetuksessa. Listaa tähän mitä tietoja rekisteröidystä/tutkittavasta kerätään (esim. nimi, osoite, ikä jne..)

Henkilötietojen vastaanottajat ja vastaanottajaryhmät.	Tiedot ovat ainoastaan rekisterinpitäjien käytössä.
Tiedot tietojen siirrosta kolmansiin maihin	Henkilötietoja ei luovuteta EU:n tai Euroopan talousalueen ulkopuolelle.
Henkilötietojen säilyttämisaika tai sen määrittämisen kriteerit	Tutkimusaineistossa ei ole suoria henkilötietoja. Kyselylomakkeella kerätyjä tietoja säilytetään Turun yliopiston pilvitallennuspalvelu Seaflessa enintään 1.6.2030 asti, jolloin aineisto viimeistään tuhotaan.
Rekisteröidyn oikeudet	Rekisteröidyllä on oikeus pyytää pääsy häntä itseään koskeviin henkilötietoihin sekä oikeus pyytää tietojensa oikaisemista tai poistamista taikka käsittelyn rajoittamista tai vastustaa niiden käsittelyä. Oikeutta henkilötietojen poistamiseen ei sovelleta tieteellisessä tai historiallisessa tutkimustarkoituksessa silloin, kun poisto-oikeus todennäköisesti estää tai vaikeuttaa käsittelyä. Rekisteröidyllä on oikeus tehdä valitus valvontaviranomaiselle. Yhteyshenkilö rekisteröidyn oikeuksiin ja velvollisuuksiin liittyvissä asioissa on Turun yliopiston tietosuojavastaava, yhteystiedot ilmoituksen alussa
Tiedot siitä, mistä henkilötiedot on saatu	Kyselylomakkeen lähettämiseksi pyydetään viestin välitysmahdollisuutta koulujen rehtoreilta. Rehtoreiden sähköpostiosoitteita ei tallenneta. Muut tutkimuksessa kerätyt tiedot saadaan suoraan kyselylomakkeilta.
Tiedot automaattisen päätöksenteon ml. profiloinnin olemassaolosta	Tietoja ei käytetä automaattiseen päätöksentekoon tai profiloinnin tekemiseen.

Liite 3. Kandidaatintutkielman kyselylomake

Käsityönopettajien ja kouluterveydenhoitajien tietoisuus

loistartuntojen mahdollisuudesta teknisen työn opetuksessa ja

toimet tartuntojen ehkäisyyn teknisen työn luokissa

Pakolliset kysymykset merkitty tähdellä (*)

Tämän kyselyn tarkoituksena on kerätä tietoa kandidaatintutkielmaa varten, jossa selvitetään käsityönopettajien ja kouluterveydenhoitajien näkemyksiä loistartuntojen mahdollisuudesta teknisen työn opetuksessa ja mahdollisia toimia liittyen niihin.

Tutkimukseen vastataan anonymisti. Tutkimus on täysin vapaaehtoinen ja sen voi keskeyttää milloin vain. Kyselyyn vastaaminen kestää noin 5-10 minuuttia. Lomake on auki reilun viikon ajan, ja viimeinen vastauspäivä on 21.3.2025.

Jokainen vastaus on tärkeä ja kiitämme jo etukäteen kaikkia vastaajia.

Tietosuojalomake löytyy osoitteesta:

<https://seafile.utu.fi/f/f1ef50028a5c48e3a4a1/?dl=1>

1. Mikä on työnkuvasi koulussa? *

Kouluterveydenhoitaja

Käsityönopettaja

2. Kuinka monta vuotta olet toiminut kouluterveydenhoitajana?

0-5 vuotta

6-10 vuotta

Yli 10 vuotta

3. Kuinka monta vuotta olet toiminut käsityönopettajana?

0-5 vuotta

6-10 vuotta

Yli 10 vuotta

4. Mitä yhteisiä suojavarusteita teknisentyön opetustiloissa käytetään? *

Kuulosuojaimet

Suojahaalarit/-takit

Käsineet

Suojalasit

Hitsausmaskit

Muita, mitä?

En osaa sanoa

5. Kenen vastuulla on teknisentyön luokassa käytettyjen suojavarusteiden puhdistus?

6. Miten alla olevia suojavarusteita säilytetään ja puhdistetaan koulussanne ja kuinka usein?

Kuulosuojaimet

Suojahaalarit/ -takit

Käsineet

Suojalasit

Hitsausmaskit

Muita, mitä?

7. Oletko koskaan pohtinut loisten kuten päätäin leviämistä käsityössä käytettävien yhteisten suojarusteiden kautta? *

Kyllä

En

En osaa sanoa

8. Pidätkö mahdollisena, että teknisentyön opetuksessa käytettävien yhteisten suojarusteiden kautta voisi tapahtua loisten leviämistä oppilaiden välillä? *

Kyllä

En

En osaa sanoa

9. Mitä seuraavista suojarusteista pidät mahdollisena loistartuntojen levittäjänä?

Kuulosuojaimet

Suojahaalarit/ -takit

Käsineet

Suojalasit

Hitsausmaskit

Muita, mitä?

10. Mitkä seuraavista loisista mielestäsi voisivat levitä suojavarusteiden kautta?

Päätäi

Syyhypunkki

Kihomato

Muu, mikä?

11. Miksi mielestäsi loiset eivät voisi levitä teknisentyön opetuksessa käytettävien suojavarusteiden kautta?

12. Koetko, että sinulla on riittävästi tietoa erilaisten loisten mahdollisesta leviämiskäytännöstä teknisentyön opetuksessa käytettävien suojavarusteiden kautta? *

Kyllä

Ei

En osaa sanoa

13. Oletko saanut koulutusta loistartuntojen ehkäisemisestä suojavarusteiden käyttöön liittyen? *

Kyllä

En

En osaa sanoa

14. Teetkö yhteistyötä käsityöopettajien kanssa loistartuntojen ehkäisemiseksi?

Kyllä

En

15. Teetkö yhteistyötä terveydenhoitajien kanssa loistartuntojen ehkäisemiseksi?

Kyllä

En

16. Saatko tiedon mikäli jollain oppilaalla on loistartunta? *

Kyllä

En

Satunnaisesti

En osaa sanoa

17. Mitä toimenpiteitä oppilaan loistartunta aiheuttaa koulussa? *

18. Onko koulussa käytössä ohjeita loistartuntojen ehkäisemiseksi? *

Kyllä

Ei

En osaa sanoa

19. Onko ohjeissa huomioitu teknisen työn opetuksessa käytettävät suojavarusteet? *

Kyllä

Ei

En osaa sanoa